

ЗАКОН за авторското право и сродните му права

В сила от 01.08.1993 г. -
Отразена деноминацията от 05.07.1999 г. -

Обн., ДВ, бр. 56 от 29.06.1993 г., в сила от 1.08.1993 г., изм., бр. 63 от 5.08.1994 г., изм. и доп., бр. 10 от 27.01.1998 г., бр. 28 от 4.04.2000 г., в сила от 5.05.2000 г., доп., бр. 107 от 28.12.2000 г., изм. и доп., бр. 77 от 9.08.2002 г., в сила от 1.01.2003 г., изм., бр. 28 от 1.04.2005 г., в сила от 1.04.2005 г., бр. 43 от 20.05.2005 г., в сила от 1.09.2005 г., бр. 74 от 13.09.2005 г., в сила от 14.10.2005 г., изм. и доп., бр. 99 от 9.12.2005 г., в сила от 10.01.2006 г., изм., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., доп., бр. 29 от 7.04.2006 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., доп., бр. 73 от 5.09.2006 г., в сила от 6.10.2006 г., изм., бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г., бр. 12 от 13.02.2009 г., в сила от 1.01.2010 г. (*) - изм., бр. 32 от 28.04.2009 г., изм. и доп., бр. 25 от 25.03.2011 г., в сила от 25.03.2011 г., бр. 21 от 8.03.2014 г., доп., бр. 14 от 20.02.2015 г.

Сборник закони - АПИС, кн. 7/93 г., стр. 7; кн. 2/98 г., стр. 7; кн. 5/2000 г., стр. 15; кн. 1/2001 г., стр. 7; кн. 9/2002 г., стр. 7; кн. 5/2005 г., стр. 11; кн. 10/2005, стр. 16;

Библиотека закони - АПИС, т. 12, р. 5, № 333

(*) (Бел. ред. - относно влизането в сила на изменението на Закона за авторското право и сродните му права с ДВ, бр. 12 от 13.02.2009 г., виж Параграф единствен от Закона за допълнение на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДВ, бр. 32 от 2009 г.)

Дял първи АВТОРСКО ПРАВО

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет на закона

Чл. 1. Този закон урежда отношенията, свързани със създаването и разпространението на произведенията на литературата, изкуството и науката.

Възникване на авторското право

Чл. 2. Авторското право върху произведения на литературата, изкуството и науката възниква за автора със създаването на произведението.

Глава втора ОБЕКТИ НА АВТОРСКОТО ПРАВО

Закриляни обекти

Чл. 3. (1) Обект на авторското право е всяко произведение на литературата, изкуството и науката, което е резултат на творческа дейност и е изразено по какъвто и да е начин и в каквата и да е обективна форма, като:

1. литературни произведения, включително произведения на научната и техническата

- литература, на публицистиката и компютърни програми;
2. музикални произведения;
  3. сценични произведения - драматични, музикално-драматични, пантомимични, хореографски и други;
  4. филми и други аудио-визуални произведения;
  5. произведения на изобразителното изкуство, включително произведения на приложното изкуство, дизайна и народните художествени занаяти;
  6. (изм. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) реализирани произведения на архитектурата и приложени устройствени планове;
  7. фотографски произведения и произведения, създадени по начин, аналогичен на фотографския;
  8. (изм. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) одобрени архитектурни проекти, одобрени проекти по устройствено планиране, карти, схеми, планове и други, отнасящи се до архитектурата, териториалното устройство, географията, топографията, музейното дело и която и да е област на науката и техниката;
  9. графично оформление на печатно издание;
  10. (нова - ДВ, бр. 29 от 2006 г.) кадастрални карти и държавни топографски карти.
- (2) Обект на авторското право са също:
1. преводи и преработки на съществуващи произведения и фолклорни творби;
  2. аранжimenti на музикални произведения и на фолклорни творби;
  3. периодични издания, енциклопедии, сборници, антологии, библиографии, бази данни и други подобни, които включват две или повече произведения или материали.
- (3) Обект на авторското право може да бъде и част от произведение по ал. 1 и 2, както и подготвителните скици, планове и други подобни.

Изключения

Чл. 4. Не са обект на авторското право:

1. (доп. – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) нормативни и индивидуални актове на държавни органи за управление, актовете на съдилищата, както и официалните им преводи;
2. идеи и концепции;
3. фолклорни творби;
4. новини, факти, сведения и данни.

Глава трета НОСИТЕЛИ НА АВТОРСКО ПРАВО

Автори и други носители на авторско право

Чл. 5. Автор е физическото лице, в резултат на чиято творческа дейност е създадено произведение. Други физически или юридически лица могат да бъдат носители на авторско право само в случаите, предвидени в този закон.

Предположение за авторство

Чл. 6. (1) (Предишен текст на чл. 6, изм. и доп. - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) До доказване на -
противното за автор на произведението се смята лицето, чието име или друг -

идентифициращ знак са посочени по обичайния за това начин върху оригинала на произведението, копия или екземпляри от него и/или техните опаковки.

(2) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Алинея 1 се прилага съответно и за носителите на авторското право в случаите по чл. 10, изречение първо, чл. 11, ал. 1, изречение първо и чл. 14.

Авторство на произведение, разгласено под псевдоним или анонимно

Чл. 7. (1) Произведение може да бъде разгласено под псевдоним или анонимно.

(2) До разкриване личността на автора неговото авторско право се упражнява от физическото или юридическото лице, което със съгласието на автора е разгласило за първи път произведението.

(3) Разпоредбата на ал. 2 не се прилага, когато псевдонимът не поражда съмнение относно личността на автора.

Съавторство

Чл. 8. (1) Авторското право върху произведение, създадено от две или повече лица, им принадлежи общо независимо дали произведението е неделимо цяло или се състои от части, които имат самостоятелно значение.

(2) За всяко използване на произведението и за преработването му е необходимо съгласието на всички съавтори. При липса на съгласие между съавторите въпросът се решава от съда.

(3) След като е дадено съгласие за използване на произведението по определен начин или има решение на съда за това, никой от съавторите не може без основателна причина да се противопостави на следващото му използване по същия начин.

(4) Възнагражденията, дължими на съавторите за използване на произведението, се разпределят помежду им в дялове, определени по съгласие между тях. При липса на съгласие смята се, че всеки от съавторите има равен дял. При спор дяловете се определят от съда съобразно приноса на всеки от съавторите.

(5) Когато произведението, създадено от съавтори, се състои от части със самостоятелно значение, всеки от съавторите може да разреши самостоятелното използване на своята част, ако между съавторите не е уговорено друго и това не пречи на използването на общото произведение.

Авторско право върху преводи и преработки

Чл. 9. Авторското право върху превод или преработка принадлежи на лицето, което ги е направило, без с това да се накърняват правата на автора на оригиналното произведение. Това не лишава други лица от правото да правят самостоятелно свой превод или своя преработка на същото произведение.

Авторско право върху периодични издания и енциклопедии (Загл. доп. - ДВ, бр. 28 от 2000 г.)

Чл. 10. (Доп. - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) Авторското право върху периодични издания и енциклопедии принадлежи на физическото или юридическото лице, което осигурява -

създаването и издаването на произведението. Авторското право върху включените в такова произведение отделни части, които имат характер на произведение на литературата, изкуството и науката, принадлежи на техните автори.

Авторско право върху сборници, антологии, библиографии и бази данни (Загл. изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г.)

Чл. 11. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) Авторското право върху сборници, антологии, библиографии, бази данни и други подобни принадлежи на лицето, което е извършило подбора или подреждането на включените произведения и/или материали, освен ако в договор е предвидено друго. Авторското право върху включените в такова произведение отделни части, които имат характер на произведения на литературата, изкуството и науката, принадлежи на техните автори.

(2) За включването на произведения или части от тях в такова произведение е необходимо съгласието на техните автори, освен ако законът не предвижда друго.

Авторско право върху произведения на изобразителното изкуство и архитектурата

Чл. 12. (1) (Предишен текст на чл. 12 - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Авторското право върху произведения на изобразителното изкуство и архитектурата принадлежи на лицето, което е създало произведението, и в случаите, когато собствеността върху произведението принадлежи на друго лице.

(2) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Авторското право върху произведението на архитектурата, създадено вследствие реализацията на проекта, принадлежи на лицето, създало архитектурния проект.

Авторско право върху портрети

Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) (1) Авторското право върху произведение на изобразителното изкуство или произведение на фотографията, представляващо портретно изображение на друго лице, принадлежи на автора на произведението. За създаване на такова произведение се изисква съгласието на изобразеното лице.

(2) Съгласие по ал. 1 не се изисква, когато:

1. изображението е било направено в хода на обществената дейност на изобразеното лице или на публично или обществено място;
2. изображението на лицето е само детайл в произведение, показващо събрание, шествие или пейзаж;
3. изобразеното лице е получило възнаграждение, за да позира, освен ако между автора и изобразеното лице е било уговорено друго.

(3) За използването на произведение по ал. 1 между автора и изобразеното лице могат да се уговорят условия.

Авторско право върху компютърни програми и бази данни, създадени по трудово правоотношение

Чл. 14. Ако не е уговорено друго, авторското право върху компютърни програми и бази данни, създадени в рамките на трудово правоотношение, принадлежи на работодателя.

Глава четвърта СЪДЪРЖАНИЕ НА АВТОРСКОТО ПРАВО

Раздел I Неимуществени права

Видове неимуществени авторски права

Чл. 15. (1) Авторът има право:

1. да реши дали създаденото от него произведение може да бъде разгласено и да определи времето, мястото и начина, по който да стане това, с изключение на обектите по чл. 3, ал. 1, т. 4, 6 и 8, при които това право се уговаря по договор;
2. да иска признаване на неговото авторство върху произведението;
3. да реши дали произведението му да бъде разгласено под псевдоним или анонимно;
4. да иска името му, псевдонима му или друг идентифициращ го авторски знак да бъдат обозначавани по съответния начин при всяко използване на произведението;
5. да иска запазване на целостта на произведението и да се противопоставя на всякакви промени в него, както и на всяко друго действие, което би могло да наруши законните му интереси или личното му достойнство;
6. да променя произведението си, ако с това не се нарушават права, придобити от други лица;
7. на достъп до оригинала на произведението, когато то се намира във владение на друго лице и когато това е необходимо с оглед упражняване на неимуществено или имуществено право, предвидено в този закон;
8. да спре използването на произведението поради промени в убежденията си, с изключение на реализираните произведения на архитектурата, като обезщети за претърпените вреди лицата, които законно са придобили правото да използват произведението.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Авторът няма право да се противопостави на желанието на собственика на произведението на архитектурата да го разруши, преустрои, надстрои или пристрои, ако това се извършва в съответствие с действащите разпоредби. За уточняване на начина на извършване на промените собственикът на произведението на архитектурата може да подаде искане до организацията по чл. 40, която е длъжна да извърши консултацията.

Неотчуждимост на неимуществени права

Чл. 16. Неимуществените права по т. 2 и 4 на ал. 1 от предходния член са неотчуждими. Отчуждаването на други неимуществени права може да става само изрично и в писмена форма.

Упражняване на неимуществени права след смъртта на автора

Чл. 17. След смъртта на автора до изтичане на срока за закрила на авторското право -

неимуществените права, с изключение на правата по чл. 15, ал. 1, т. 6 и 8, се упражняват от наследниците на автора.

Раздел II **Имуществени права**

Видове имуществени авторски права

Чл. 18. (1) Авторът има изключителното право да използва създаденото от него произведение и да разрешава използването му от други лица освен в случаите, за които този закон разпорежда друго. (2) За използване по смисъла на ал. 1 се смятат действия като:

1. възпроизвеждането на произведението;
2. разпространението сред неограничен брой лица на оригинала или екземпляри от произведението;
3. публичното представяне или изпълнение на произведението;
4. излъчването на произведението по безжичен път;
5. (изм. - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) предаването и препредаването на произведението по кабел;
6. публичното показване на произведение на изобразителното изкуство и на произведение, създадено по фотографски или аналогичен на него начин;
7. превеждането на произведението на друг език;
8. (доп. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) преработката и синхронизацията на произведението. Преработка е и приспособяването и внасянето на всякакъв вид промени в произведението, както и използването на произведението за създаване на ново, производно от него произведение;
9. реализирането на архитектурен проект чрез построяване или изработване на обекта, за който той е предназначен;
10. (нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм., бр. 99 от 2005 г.) предлагането по безжичен път или по кабел на достъп на неограничен брой лица до произведението или до част от него по начин, позволяващ този достъп да бъде осъществен от място и по време, индивидуално избрани от всеки от тях;
11. (нова - ДВ, бр. 77 от 2002 г., доп., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) вносът и износът в трети държави на екземпляри от произведението в търговско количество, независимо дали са произведени законно или в нарушение на правото по т. 1.

(3) Използване по ал. 2, т. 3 до т. 8 включително е налице, когато посочените действия се извършват по начин, даващ възможност произведението да бъде възприето от неограничен брой лица.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 77 от 2002 г.).

Прекратяване на правото на разпространение

Чл. 18а. (Нов - ДВ, бр. 77 от 2002 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2005 г., в сила от 1.01.2007 г.) Първата продажба или друга сделка на територията на държавите - членки на Европейския съюз, с която се прехвърля собствеността върху оригинала на произведението или на екземпляр от него, извършена от носителя на авторското право или с негово съгласие, води до прекратяване на правото на разпространение върху тях на тази територия, с изключение на правото да се разрешава по-нататъшното им отдаване под наем.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Разпоредбата на ал. 1 не засяга правото по чл. 20 и по чл. 22а, ал. 2.

(3) Разпоредбата на ал. 1 не се отнася до случаите на предоставяне на оригинали на произведението или на екземпляри от него по цифров път, по отношение на материализираните копия от произведението, направени от получателя със съгласието на носителя на авторското право.

Право на възнаграждение за всеки вид използване

Чл. 19. Авторът има право на възнаграждение за всеки вид използване на произведението и за всяко поредно използване на същия вид.

Право на отчисление при препродажба на произведение на изкуството

Чл. 20. (Доп. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм., бр. 99 от 2005 г.) (1) При препродажба на оригинално произведение на изкуството, когато една от страните по сделката или посредникът е търговец на произведения на изкуството, в т.ч. художествена галерия и аукционна къща, авторът на произведението има право да получи отчисление от цената на продажбата.

(2) По смисъла на този член оригинални произведения на изкуството са произведенията на графичното и пластичното изкуство като картини, колажи, рисунки, скици, гравюри, шампи, литографии, скулптурни фигури, гоблени, керамики, произведения от стъкло и фотографии, при условие че са създадени лично от автора, в т. ч. екземпляри, признати за оригинали съгласно § 4 от допълнителните разпоредби.

(3) Правото по ал. 1 е неотчуждимо, освен при наследяване.

(4) Алинея 1 не се прилага към препродажби с цена по-ниска от левовата равностойност на 300 евро.

(5) Алинея 1 не се прилага към препродажби, когато продавачът е придобил произведението направо от автора по-малко от 3 години преди датата на препродажбата и цената на препродажбата не надвишава левовата равностойност на 10 000 евро.

(6) Всеки отказ от правото по ал. 1 е недействителен.

(7) Правото по ал. 1 продължава, докато се закриля авторското право върху произведението.

Изплащане на отчисленията при препродажба на произведение на изкуството

Чл. 20а. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) (1) Отчисленията по чл. 20, ал. 1 се определят по следния начин:

1. пет на сто за частта от цената на препродажбата между левовата равностойност на 300,01 и 3 000 евро, плюс

2. четири на сто от цената на препродажбата между левовата равностойност на 3 000,01 и 50 000 евро, плюс

3. три на сто за частта от цената на препродажбата между левовата равностойност на 50 000,01 и 200 000 евро, плюс

4. едно на сто за частта от цената на препродажбата между левовата равностойност на 200 000,01 и 350 000 евро, плюс

5. нула цяло и пет десети на сто за частта от цената на препродажбата между левовата

равностойност на 350 000,01 и 500 000 евро, плюс

6. нула цяло и двадесет и пет стотни на сто за частта от цената на препродажбата, надвишаваща левовата равностойност на 500 000 евро.

(2) Ако до изплащането на отчислението продавачът и/или посредникът са заплатили какъвто и да е данък по повод препродажбата, сумата от данъка се намалява от продажната цена при прилагането на ал. 1.

(3) Отчислението се изчислява за всеки препродаден обект поотделно.

(4) Общият размер на отчислението за един обект не може да надвишава левовата равностойност на 12 500 евро.

(5) Отчислението се дължи солидарно от продавача и посредника, ако има такъв.

(6) Продавачът или посредникът, ако има такъв, е длъжен да уведоми носителя на правото по чл. 20, ал. 1 за препродажбата в двумесечен срок от нея и да му изплати в същия срок дължимото отчисление чрез организация за колективно управление на права или пряко.

(7) Носителите на авторското право и техните организации за колективно управление на права могат в срок три години след препродажбата да изискат от всеки търговец на произведения на изкуството, който е участвал в нея, да им предостави всякаква информация, която може да им е необходима за осигуряване получаването на отчислението по чл. 20, ал. 1.

(8) Продавач по смисъла на този член е физическото или юридическото лице, от чието име се извършва продажбата.

**Разрешено предаване по електронна съобщителна мрежа (Загл. изм. - ДВ, бр. 25
от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.)**

Чл. 21. (1) (Доп. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., предишен текст на чл. 21, доп., бр. 77 от 2002 г., изм., бр. 99 от 2005 г., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Разрешението за излъчване на произведението по безжичен път включва и разрешение за предаването му по всяка друга електронна съобщителна мрежа и за предоставянето на електронен достъп до него по реда на чл. 18, ал. 2, т. 10 от същата организация без заплащане на отделно възнаграждение, при условие че предаването се извършва едновременно с излъчването, изцяло и в непроменен вид и не излиза извън територията, за която е отстъпено правото на излъчване. Не се дължи отделно възнаграждение в случаите, когато в рамките на полученото разрешение по предходното изречение първоначално предаване, съответно електронният достъп до произведението се осъществява от друга организация и това е единственият начин, по който то достига до крайния потребител.

(2) (Нова - ДВ, бр. 77 от 2002 г., изм., бр. 99 от 2005 г., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Извън случаите по ал. 1 разрешение за препредаване на произведение по всички други електронни съобщителни мрежи едновременно с излъчването или предаването му, изцяло и в непроменен вид, от друга организация, се дава само чрез организация за колективно управление на авторски права, освен в случаите, когато правата за предаване на произведенията са отстъпени на доставчиците на медийни услуги в съответствие с чл. 91, ал. 5.

(3) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2005 г., изм., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Когато автор е предоставил правото на препредаване по кабел на свое произведение на продуцент на звукозапис или на филм, или на друго аудио-визуално произведение, предприятието, предоставящо обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, което препредава това произведение, дължи на автора възнаграждение отделно от всяко друго.

Всеки отказ от такова възнаграждение от страна на автора е недействителен. Правото да събират това възнаграждение може да бъде предоставено от автора само на организации за колективно управление на съответната категория авторски права.

(4) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2005 г., изм., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Възнагражденията по ал. 3 се събират само чрез организации за колективно управление на съответните категории авторски права. Размерът и начинът на плащането му се определят по споразумение между тези организации и задължените предприятия, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги.

(5) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2005 г., изм., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Разпоредбите на ал. 2, 3 и 4 не препятстват сключването на споразумения за разрешаване препредаването на програми между радио- и телевизионните организации, осъществяващи първоначалното излъчване или предаване на собствени програми, и препредаващите предприятия. Когато правата за препредаване на произведения, включени в програмите на радио- или телевизионни организации, са им надлежно отстъпени, разрешението, дадено от организациите, включва и тези права.

Разрешено излъчване чрез включване в непрекъсната съобщителна верига (Загл. изм. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.)

Чл. 22. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2005 г., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Разрешението за излъчване на произведението по безжичен път обхваща и правото то да бъде включено в непрекъсната съобщителна верига, водеща до спътник и оттам обратно до Земята чрез сигнали, носещи програми, под контрола и на отговорност на излъчващата организация, по начин, позволяващ приемането му от публиката. Допустимо е приемането на сигнала от публиката да се извършва чрез посредничеството на организация, различна от излъчващата, но само ако авторът е отстъпил на тази организация посредник правото да излъчи произведението по безжичен път, да го предаде по всякакъв вид електронни съобщителни мрежи или да го изпълни публично по друг начин. В тези случаи организацията, изпращаща сигнала до спътника, не дължи възнаграждение.

(2) Когато сигналът по ал. 1 е кодиран, разрешението се счита за дадено само при условие, че декодиращото средство се осигурява от излъчващата организация или с нейно съгласие.

Право на възнаграждение при отдаване под наем или в заем

Чл. 22а. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) (1) Когато автор на музикално или аудио-визуално произведение е предоставил правото си на отдаване под наем на звуко- и видеоносители, съдържащи произведението му, на продуцента на съответния звукозапис или филм, лицето, което отдава под наем такива носители, дължи на автора справедливо възнаграждение отделно от всяко друго. Всеки отказ от такова възнаграждение от страна на автора е недействителен. Правото на това възнаграждение може да бъде предоставено предварително от автора чрез организации за колективно управление на права или пряко.

(2) За даване в заем на произведения или екземпляри от носители, които ги съдържат, авторите им имат право на възнаграждение, дължимо от лицето, което ги дава в заем.

(3) Разпоредбите на ал. 1 и 2 не се отнасят до произведенията на архитектурата, приложните изкуства и народните художествени занаяти.

(4) Алинея 2 не се прилага при даване в заем от държавни и общински културни

организации, осъществяващи дейност на библиотеки, училищни, университетски и читалищни библиотеки.

(5) Възнагражденията по ал. 2 се събират само чрез организации за колективно управление на съответните категории авторски права. Размерът и начинът на плащането им се определя по споразумение между тези организации и задължените лица.

Глава пета **СВОБОДНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ПРОИЗВЕДЕНИЯ**

Допустимост на свободното използване

Чл. 23. (Доп. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм., бр. 77 от 2002 г.) Свободното използване на произведения е допустимо само в случаите, посочени в закона, при условие че не се пречи на нормалното използване на произведението и не се увреждат законните интереси на носителя на авторското право.

Свободно използване без заплащане на възнаграждение

Чл. 24. (Изм. - ДВ, бр. 77 от 2002 г.) (1) Без съгласието на носителя на авторското право и без заплащане на възнаграждение е допустимо:

1. (доп. - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) временното възпроизвеждане на произведения, ако то има преходен или инцидентен характер, няма самостоятелно икономическо значение, - съставлява неделима и съществена част от техническия процес и се прави с единствената цел да позволи: -

а) предаване в мрежа чрез посредник, или -

б) друго разрешено използване на произведение; -

2. използването на цитати от вече разгласени произведения на други лица при критика или обзор при посочване на източника и името на автора, освен ако това е невъзможно; цитирането трябва да съответства на обичайната практика и да е в обем, оправдан от целта;

3. използването на части от публикувани произведения или на неголям брой произведения в други произведения в обем, необходим за анализ, коментар или друг вид научно изследване; такова използване е допустимо само за научни и образователни цели при посочване на източника и името на автора, освен ако това е невъзможно;

4. използването като текуща информация в периодичния печат и другите средства за масово осведомяване на речи, отчети, проповеди и други или на части от тях, произнесени на публични събрания, както и на пледоарии, произнесени в съдебни процеси, при посочване на източника и името на автора, освен ако това е невъзможно;

5. (изм. - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) възпроизвеждането от средствата за масово осведомяване на вече разгласени статии по актуални икономически, политически или религиозни теми, в случай че такова използване не е било изрично забранено, при посочване на източника и името на автора, освен ако това е невъзможно;

6. възпроизвеждането по фотографски, кинематографичен или аналогичен на тях начин, както и чрез звукозаписване или видеозаписване на произведения, свързани с актуално събитие, за да бъдат тези произведения използвани от средствата за масово осведомяване в ограничен обем, оправдан от целите на информацията, при посочване на източника и името на автора, освен ако това е невъзможно;

7. използването на произведения, постоянно изложени на улици, площади и други обществени места, без механично контактено копиране, както и излъчването им по безжичен път или предаването им чрез кабел или друго техническо средство, ако това се извършва с информационна или друга нетърговска цел;
  8. публичното представяне и публичното изпълнение на публикувани произведения в учебни или в други образователни заведения, ако не се получават парични постъпления и не се заплащат възнаграждения на участниците в подготовката и реализирането на представянето или изпълнението;
  9. (изм. - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) възпроизвеждането на вече публикувани произведения от общодостъпни библиотеки, учебни или други образователни заведения, музеи и архивни учреждения, с учебна цел или с цел съхраняване на произведението, ако това не служи за търговски цели;
  10. възпроизвеждането на вече разгласени произведения посредством Брайлов шрифт или друг аналогичен метод, ако това не се извършва с цел печалба;
  11. предоставянето на достъп на физически лица до произведения, намиращи се в колекциите на организации по смисъла на т. 9, при условие че се извършва за научни цели и няма търговски характер;
  12. временното записване на произведение от радио- и телевизионни организации, на които авторът е отстъпил правото да използват произведението, осъществено със собствени технически средства и за нуждите на собствените им предавания в рамките на полученото разрешение; записи, които имат важна документална стойност, могат да бъдат съхранени в официален архив;
  13. използването на произведения за целите на националната сигурност, в съдебно или административно производство или в парламентарната практика;
  14. използването на произведения по време на религиозни церемонии или на официални церемонии, организирани от публичната власт;
  15. (изм. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) използването на сграда, която е произведение на архитектурата, или на план на такава сграда с цел реконструкцията ѝ, извършено след съгласуване с организация по чл. 40.
- (2) Разпоредбите на ал. 1 не се отнасят до компютърните програми. За тях се прилагат разпоредбите на чл. 70 и 71.

Свободно използване със заплащане на компенсационно възнаграждение

Чл. 25. (Изм. - ДВ, бр. 77 от 2002 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Без съгласието на носителя на авторското право, но при заплащане на справедливо компенсационно възнаграждение е допустимо:

1. възпроизвеждането с нетърговска цел на отпечатани произведения, с изключение на нотни материали, върху хартия или друг подобен носител чрез репрографиране или друг способ, осигуряващ подобен резултат;
  2. възпроизвеждането на произведения, независимо върху какъв носител, от физическо лице за негово лично използване, при условие че не се извършва с търговска цел.
- (2) Разпоредбата на ал. 1, т. 2 не се отнася до компютърните програми и архитектурните произведения. За компютърните програми се прилагат разпоредбите на чл. 70 и 71.

Обвързване на свободното използване със запазването на техническите средства за защита

Чл. 25а. (1) (Нов - ДВ, бр. 77 от 2002 г., предишен текст на чл. 25а, бр. 99 от 2005 г.) Използването на произведения по чл. 24, ал. 1 и чл. 25, ал. 1 не може да се извършва по начин, който е съпроводен с премахване, повреда, унищожаване или разстройване на технически средства за защита, без съгласието на носителя на авторското право.

(2) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Ползватели, които искат да се възползват от разпоредбите на чл. 24, ал. 1, т. 3, 9, 10, 12 и 13 и чл. 25, ал. 1, т. 1, но са възпрепятствани от технически средства за защита, могат да поискат от носителя на правото да им осигури съответния достъп в оправдана от целта степен. Тази разпоредба не се прилага в случаите, когато произведения или други обекти на закрила са станали по договорен път достъпни за неограничен брой лица по начин, позволяващ този достъп да бъде осъществен от място и по време, индивидуално избрани от всеки от тях.

Възнаграждение при свободно използване (Загл. изм. - ДВ, бр. 77 от 2002 г.)

Чл. 26. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., в сила от 1.01.2001 г., бр. 77 от 2002 г., бр. 99 от 2005 г., в сила от 10.06.2006 г., изм., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) (1) Авторите на произведения, артистите-изпълнители, продуцентите на звукозаписи и продуцентите на първоначалния запис на филми или други аудио-визуални произведения имат право на компенсационно възнаграждение, когато записите се възпроизвеждат за лично използване при условията на чл. 25, ал. 1, т. 2. Право на компенсационно възнаграждение имат и авторите и издателите на всякакви отпечатани произведения, когато тези произведения се възпроизвеждат по репрографски начин за лично използване, при условията на чл. 25, ал. 1, т. 1.

(2) Всеки отказ от правото на компенсационно възнаграждение от страна на носителите на права по ал. 1 е недействителен.

(3) Възнаграждението по ал. 1, изречение първо се дължи от лицата, които:

1. произвеждат празни информационни носители;
2. внасят от трети държави празни информационни носители.

(4) Възнаграждението по ал. 1 се дължи от лицата по ал. 3 за извършените продажби на територията на страната на информационни носители, предназначени преимуществено за възпроизвеждане на произведения за лично използване от физическите лица по чл. 25, ал. 1, т. 2.

(5) Видовете информационни носители, чието преимуществено предназначение е възпроизвеждане по смисъла на чл. 25, ал. 1, за които се дължи възнаграждение по ал. 1, и размерът на възнаграждението се определят ежегодно от организациите по ал. 8, договорени с представителни организации на лицата по ал. 3 и 4, както и с други заинтересовани лица. При договаряне на видовете носители и на размера на възнагражденията се взема предвид капацитетът на запаметяване на носителите и в каква степен носителите се използват за възпроизвеждане по смисъла на чл. 25, ал. 1. Размерът на възнаграждението не може да бъде по-нисък от 1.0 на сто и по-висок от 1.5 на сто от доставната стойност съгласно счетоводния стандарт за отчитане на стоково-материалните запаси за съответните празни информационни носители. За лицата по ал. 3 могат да се предвиждат отстъпки, като техният размер и условията, при които могат да се ползват, се определят по реда на договаряне на размера на основното възнаграждение.

(6) В случай че в преговорите по ал. 5 бъде постигнато споразумение между страните, се прилагат съответно разпоредбите на чл. 40е, ал. 6, 7 и 8.

(7) В случай че не бъде постигнато споразумение между страните, се прилагат съответно

разпоредбите на чл. 40е, ал. 9 - 14.

(8) Възнагражденията по ал. 1, изречение първо и по ал. 1, изречение второ се изплащат на различни за двете отделни категории права организации, създадени по реда на глава седма, раздел Ia от сдружения, които представляват различните категории правеносители по отношение на правото им на компенсационни възнаграждения и притежават механизъм за индивидуално разпределение на тези възнаграждения между членовете си. Тези организации разпределят възнагражденията между сдруженията, членуващи в тях. Преди разпределението 30 на сто от събраната сума се отчислява и превежда по сметката на Национален фонд "Култура". С изплащането на съответните възнаграждения по ал. 1 на организацията по изречение първо се счита, че лицата по ал. 3 са изпълнили изцяло задълженията си по този член.

(9) Разпределението на събраните суми между отделните категории носители на права се извършва по следния начин:

1. на възнагражденията по ал. 1, изречение първо: -

а) една втора - за авторите; -

б) една четвърт - за артистите-изпълнители; -

в) една четвърт - за продуцентите; -

2. на възнагражденията по ал. 1, изречение второ: -

а) 50 на сто - за авторите; -

б) 50 на сто - за издателите. -

(10) Компенсационни възнаграждения за празни информационни носители не се дължат, а в случай, че са били събрани, подлежат на връщане, когато:

1. са доставени от територията на друга държава - членка на Европейския съюз;

2. са доставени от територията на трета държава и върху тях вече е начислено, без да е предвидено възстановяване, компенсационно възнаграждение за възпроизвеждане, аналогично на това по чл. 25, ал. 1 съгласно законодателството на съответната държава - членка на Европейския съюз, или трета държава;

3. са станали предмет на сделка за износ за трети държави или доставка за друга държава - членка на Европейския съюз;

4. са закупени в страната от лице, което е придобило по законен път правото да прави такива записи и е уредило въпроса с авторските и сродните им права, свързани със записа;

5. са закупени от доставчици на аудио-визуални медийни услуги/радиоуслуги, които законно осъществяват своята дейност;

6. са закупени в страната от производители на филми и други аудио-визуални произведения;

7. са закупени от лечебни заведения, специализирани болници за рехабилитация, социални заведения и места за изтърпяване на наказания;

8. са закупени от юридически лица, еднолични търговци или физически лица, упражняващи свободни професии, чиято дейност не предполага използването им за възпроизвеждане по смисъла на чл. 25, ал. 1.

(11) В случаите, когато компенсационни възнаграждения са били събрани и подлежат на връщане, фактите и обстоятелствата, на които се основава правото на връщане, трябва да бъдат доказани от лицата, които го претендират. Исканията, заедно с доказателствата, трябва да бъдат представени на съответните организации по ал. 8 в сроковете по ал. 12. Организациите по ал. 8 разглеждат исканията в едномесечен срок от тяхното получаване. Сумите, подлежащи на връщане, се изплащат от организациите по ал. 8 в срок до един месец след датата на протокола за одобряване на исканията заедно с доказателствата.

(12) Лицата, които са задължени съгласно ал. 4 да изплащат компенсационни възнаграждения, са длъжни в едномесечен срок след изтичане на всяко календарно шестмесечие да предоставят на съответните организации по ал. 8 обобщена информация за видовете и общата доставна стойност съгласно счетоводния стандарт за отчитане на стоково-материалните запаси на продадените от всеки вид носители, за които се дължи възнаграждение. Не може да се иска предоставяне на по-подробна информация от тази, необходима за целите на разпределяне на възнагражденията по ал. 1 от организациите по ал. 8. Получената информация не може да се разгласява и използва за друго освен за събиране и разпределяне на възнагражденията. Възнагражденията се изплащат на организациите, които ги събират, в срок един месец, следващ отчетния период.

Глава шеста ВРЕМЕТРАЕНЕ НА АВТОРСКОТО ПРАВО

Общо правило

Чл. 27. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) Авторското право се закриля, докато авторът е жив и седемдесет години след неговата смърт.

(2) При произведения, създадени от двама и повече автори, срокът по ал. 1 започва да тече след смъртта на последния преживял съавтор.

(3) (Нова – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) При музикални произведения с текст и музикалнодраматични произведения срокът по ал. 1 изтича седемдесет години след смъртта на по-късно починалия измежду автора на музиката и автора на текста, независимо дали тези лица са посочени като съавтори, при условие че текстът и музиката са били създадени с цел да бъдат използвани заедно.

Анонимни и псевдонимни произведения

Чл. 28. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) Авторското право върху произведение, използвано анонимно или под псевдоним, продължава седемдесет години след разгласяването му за първи път. Ако в този срок авторът стане известен или ако псевдонимът не буди съмнение относно неговата личност, се прилагат разпоредбите на предходния член.

Компютърни програми и бази данни

Чл. 28а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм. и доп., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Авторското право върху компютърна програма или база данни, възникнало за работодателя съгласно чл. 14, продължава 70 години след разгласяването на произведението.

Филми

Чл. 29. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) Авторското право върху филм или друго аудио-визуално произведение продължава 70 години след смъртта на последния преживял измежду режисьора, сценариста, оператора, автора на диалога и автора на музиката, ако тя е била създадена специално за филма.

Сборни произведения

Чл. 30. (1) (Предишен текст на чл. 30, изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм. и доп., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Авторското право върху енциклопедии, периодични издания и други произведения по чл. 3, ал. 2, т. 3 продължава седемдесет години след разгласяването им. Ако в този срок се установи авторът, се прилагат разпоредбите на чл. 27.

(2) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) За произведения, които се публикуват на томове, части, броеве или епизоди, срокът по ал. 1 се изчислява за всеки от тях поотделно.

Начало на сроковете

Чл. 31. Сроковете по предходните членове на тази глава започват да текат от първи януари на годината, следваща годината, в която е настъпила смъртта на автора или е създадено, съответно разгласено или публикувано произведението, съгласно чл. 27 до 30.

Наследяване на авторското право

Чл. 32. (1) След смъртта на автора авторското право преминава върху неговите наследници по завещание и по закон съгласно Закона за наследството.

(2) Авторското право се наследява до изтичане на срока на времетраенето му.

Упражняване на правата при липса на наследници

Чл. 33. (Доп. - ДВ, бр. 77 от 2002 г., изм., бр. 28 от 2005 г.) Ако авторът няма наследници или наследниците починат преди изтичането на срока на времетраене, авторското право преминава върху държавата, която го упражнява до изтичане на срока чрез Министерството на културата. В случай че починалият автор или негов наследник е бил член на организация за колективно управление на права по този закон, тези права продължават да се упражняват до края на срока на времетраенето им от тази организация, за нейна сметка.

Използване на произведение след изтичане на срока на времетраене

Чл. 34. След изтичане на срока на времетраене на авторското право произведенията могат да бъдат използвани свободно при условие, че не се нарушават права по чл. 15, т. 4 и 5, които продължават безсрочно. Органите по чл. 33 следят за спазването на тези права и по изключение могат да разрешат промени в произведението.

Закрила на непубликувани произведения

Чл. 34а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) Всяко лице, което разгласява произведение след изтичане на срока на времетраене на авторското право, ако то не е било публикувано дотогава, се ползва с правата по чл. 18. Това му право продължава 25 години, считано от 1 януари на годината, следваща годината, в която произведението е било разгласено.

Закрила на произведения от неизвестни автори

Чл. 34б. (Нов - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) За произведения, за които срокът на закрила не се изчислява от смъртта на автора или авторите, и които не са били разгласени в срок 70 години след тяхното създаване, правната закрила по този закон се прекратява.

Глава седма ИЗПОЛЗВАНЕ НА ПРОИЗВЕДЕНИЯТА

Раздел I Общи разпоредби

Съгласие на автора за използването на произведението

Чл. 35. (Изм. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Произведението се използва само след предварителното съгласие на автора, освен когато този закон предвижда друго.

Договори за използване

Чл. 36. (1) С договора за използване на произведението авторът отстъпва на ползвател изключителното или неизключителното право да използва създаденото от него произведение при определени условия и срещу възнаграждение.

(2) Когато отстъпи на ползвател изключително право за използване на произведение, авторът не може сам да го използва по начина, за срока и на територията, уговорени в договора, нито да отстъпва това право на трети лица.

(3) Когато отстъпи на ползвател неизключително право за използване на произведение, авторът може сам да го използва, както и да отстъпва неизключително право върху същото произведение на трети лица.

(4) Отстъпването на изключително право по ал. 2 се извършва изрично и писмено. Ако липсва подобна уговорка, смята се, че е отстъпено неизключително право за използване на произведението.

(5) Ако в договора не е уговорен срок, смята се, че правото да се използва произведението е отстъпено за три години, а за произведения на архитектурата - за пет години.

(6) Ако в договора не е уговорена територията, на която ползвателят има право да използва произведението, смята се, че това е територията на страната, чийто гражданин е ползвателят или където се намира седалището му, ако той е юридическо лице.

Действие и срок на договора

Чл. 37. (1) Нищожен е договорът, с който авторът отстъпва правото да се използват всички произведения, които той би създал, докато е жив.

(2) Договорът за използване на произведение може да се сключи за срок до десет години. Когато този договор е сключен за по-дълъг срок, той има сила за десет години. Това ограничение не се прилага спрямо договорите за произведения на архитектурата.

Размер на възнаграждението

Чл. 38. (1) (Изм. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Възнаграждението на -

автора за всеки начин на използване на негово произведение може да бъде определено като част от приходите, получени от използването на произведението, като еднократна сума или по друг начин.

(2) Когато възнаграждението, определено като еднократна сума, се окаже явно несъразмерно на приходите, получени от използването на произведението, авторът може да иска увеличение на възнаграждението. Ако не се постигне съгласие между страните, спорът се решава от съда по справедливост.

Разваляне на договора, ако изпълнението не е започнало

Чл. 39. (1) Ако в договора, с който се отстъпва изключително право, не е уговорен срок, в който ползвателят е длъжен да започне използването на произведението, авторът може да развали договора, ако използването не е започнало в двегодишен срок от сключването му или от деня на предаването на произведението, когато това е станало след сключването на договора.

(2) Алинея 1 не се прилага за произведения на архитектурата.

Раздел Ia

(Нов - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.)

Колективно управление на права

Организации за колективно управление

Чл. 40. (1) (Доп. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Авторите могат по свое желание да образуват организации за колективно управление на авторски права, на които да отстъпят правото да договарят използването на произведенията им по един или повече начини и да събират възнагражденията, произтичащи от тези договори или от предписание на закона.

(2) Издател, на когото авторът е отстъпил освен правото за издаване и други права, може да предостави управлението на тези права на организация по предходната алинея.

(3) (Нова – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) Авторите могат свободно да избират на коя или кои организации за колективно управление на права да станат членове, като им предоставят за управление свои права.

(4) (Нова – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) Организация за колективно управление на права може да отстъпва на ползвател само права, които изрично са й били поверени за управление от нейни членове или от сродни организации от чужбина, с които има сключени договори за взаимно представителство и техните членове, или поверени за управление по силата на споразумения по чл. 40б, ал. 4 и 5. Тя може да отстъпва на ползвател права на лице, което не е неин член и не я е овластило да действа от негово име по силата на такъв договор за взаимно представителство или споразумение само в случаите, предвидени в този закон.

(5) (Нова – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) Организация за колективно управление на права може да отстъпва на ползвател само права в рамките на категориите права, начините на използване и видовете произведения, установени в издаденото й удостоверение по чл. 40б, ал. 9.

(6) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г., предишна ал. 3, бр. 21 от 2014 г.) Организации за колективно управление на авторски права могат да бъдат само сдружения на автори и други носители на такива права. Тези организации не могат да реализират печалба и са длъжни да разпределят и изплащат всички средства, получени от

ползвателите, между носителите на права, след като удържат необходимото за своята дейност. Учредяването и функционирането на тези организации става по реда, предвиден за сдруженията с нестопанска цел.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2005 г., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г., предишна ал. 4, бр. 21 от 2014 г.) Всяка организация по ал. 1 може да получава и разпределя и между носители на права, които не са нейни членове, получени за тях суми, в рамките на категориите права, начините на използване и видовете произведения, които управлява, ако това не противоречи на евентуално споразумение по чл. 40б, ал. 4 с друга организация, и доколкото някои от носителите на права, които не са нейни членове, изрично и писмено не са изразили несъгласие с това изцяло или за конкретно произведение.

(8) (Предишна ал. 5 – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) Организация по ал. 1 не може да откаже да приеме за член лице, което е носител на права, каквито тя управлява.

(9) (Предишна ал. 6 – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) Правилата за разпределение на събираните от организациите по ал. 1 възнаграждения между правоимащите се предлагат от избран орган на управление на организацията и се утвърждават от общото събрание на членовете ѝ.

(10) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., бр. 99 от 2005 г., предишна ал. 7, бр. 21 от 2014 г.) Организациите по ал. 1 имат право да представляват своите членове, сродните организации от чужбина, с които са сключили договори за взаимно представителство, и техните членове пред всички правораздавателни и административни органи при защитата на поверените им за управление техни права. За защитата на тези права организациите по ал. 1 могат и от свое име да предприемат всякакви юридически действия, включително да предявяват иски по чл. 94, 94а и 95 и да искат налагане на мерки по чл. 95в, 95г, 96а, 96б и 96г.

(11) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г., предишна ал. 8, изм., бр. 21 от 2014 г.) В случаите, в които този закон предвижда предоставянето на съгласието на авторите да става само чрез организация за колективно управление на права, всяка от организациите, които законно управляват съответните права, може да действа и от името на автори, които не са нейни членове, не са членове на сродни организации от чужбина, с които има сключени договори за взаимно представителство, както и не са членове на организации, с които тя има сключени споразумения по чл. 40б, ал. 4 и 5, доколкото някои от тях не са изразили писмено несъгласие с това. В тези случаи организацията за колективно управление на права трябва да уреди отношенията си с всеки от така представляваните автори по същия начин, както със своите членове.

(12) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г., предишна ал. 9, бр. 21 от 2014 г.) Организациите по ал. 1 не могат да упражняват по занятие дейности, при които произведения се използват по смисъла на този закон.

(13) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г., предишна ал. 10, бр. 21 от 2014 г.) В случаите по чл. 40б, ал. 4, т. 1, при които се касае до управление на права за публично изпълнение, излъчване, предаване и препредаване чрез електронна съобщителна мрежа и за осигуряване на достъп по електронен път на произведения по смисъла на чл. 18, ал. 2, т. 3, 4 и 5, сключването на договор с организацията, която управлява тези права, и заплащането на уговореното по този договор възнаграждение освобождават от отговорност по този закон ползвателя, както по отношение членовете на тази организация, така и по отношение на всички останали носители на права от същата категория освен тези, които изрично и писмено са изразили пред тази организация несъгласие с това изцяло или за определени начини на използване. Такова несъгласие има действие от началото на

календарната година, следваща годината, през която е направено.

Регистрация и контрол

Чл. 40а. (Нов - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) (1) Министърът на културата осъществява надзор върху дейността на организациите за колективно управление на авторски права.

(2) За осъществяване на правомощията си по ал. 1 министърът на културата:

1. извършва регистрация на организациите за колективно управление на авторски права, извършва промени и заличава регистрация и издава удостоверения за регистрация;
2. създава и поддържа публичен регистър на организациите за колективно управление на авторски права;
3. упражнява контрол върху дейността на организациите за колективно управление;
4. утвърждава размера на възнагражденията, събирани от организациите за колективно управление на авторски права;
5. извършва други дейности, предвидени в този закон.

(3) Министърът на културата може да делегира правомощията си по този раздел на оправомощен от него заместник-министър.

Придобиване качество на организация за колективно управление на авторски права

Чл. 40б. (Нов - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) (1) Дейност по колективно управление на авторски права се упражнява след регистрация на дейността на организацията по чл. 40, ал. 1 по реда на този закон.

(2) Регистрацията по ал. 1 се извършва след подаване на заявление от организацията по ал. 1 - юридическо лице с нестопанска цел, регистрирано по българското законодателство, както и от чуждестранна такава организация, регистрирана по националното си законодателство в държавите - членки на Европейския съюз, и в други държави - страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, създадена за целите, посочени в чл. 40, ал. 1. Заявлението се подава в писмена форма до министъра на културата по утвърден от него образец, като в него се посочват категориите права, начините на използване и видовете произведения, за които ще се отнася колективното управление. Заявлението и приложените към него документи се подават на български език, като към заявлението се прилагат:

1. препис от решението на съда за първоначална съдебна регистрация, а за чуждестранни лица - съответен документ;
2. удостоверение за актуално състояние, издадено не по-рано от един месец преди датата на подаване на заявлението, а за чуждестранни лица - съответен документ;
3. заверено копие от карта за идентификация или единен идентификационен код по БУЛСТАТ, а за чуждестранни лица - съответен документ;
4. заверено копие на списък на членовете на организацията, а за чуждестранни лица - съответен документ;
5. декларация за наличието на условията по ал. 3;
6. заверено копие от устава на организацията, а за чуждестранни лица - съответен документ;
7. (изм. – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) заверено копие на вътрешни правила за разпределение по

чл. 40, ал. 7;

8. заверени копия от договорите за взаимно представителство със сродни чуждестранни организации, ако са сключени такива;

9. списък на сродните чуждестранни организации, с които има сключени договори за взаимно представителство, с посочване на срока, територията, категориите права, начините на използване и видовете произведения;

10. (изм. – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) заверено копие от споразумение по ал. 4 в случаите, когато има регистрирана или пререгистрирана организация за същата категория права, за същите видове произведения и други обекти на закрила, както и за същите начини на използване;

11. документ за платена такса за разглеждане на заявлението.

(3) Регистрацията се извършва, когато организацията отговаря на следните изисквания:

1. упълномощена е от членовете си по силата на писмени договори да отстъпва от тяхно име правото на използване на произведенията им по определен начин и да събира дължимите за това възнаграждения в съответствие с уговореното в тези договори или определеното в закона;

2. ползва административен офис и има служители, наети по трудов договор, необходими за управлението на правата;

3. разполага с компютърно оборудване, лицензиран софтуер и бази данни за носителите на права и на произведенията, които позволяват извършване на разпределението и изплащане на възнагражденията;

4. приела е устав, според който:

а) се осигурява колективно управление на права по този закон;

б) всички лица, които са носители на права, каквито тя възнамерява да управлява, могат да станат нейни членове;

в) управлението на права не се извършва с цел печалба, а ако има постъпления от спомагателна дейност, те могат да се използват само за покриване разходите на организацията;

г) разпределението на приходите след приспадане на разходите за дейността по колективно управление на права и/или социални и културни фондове се извършва между носителите на права съгласно вътрешните правила за разпределение, независимо дали са членове на организацията или не;

5. урежда отношенията си с носители на права, които не са нейни членове, във връзка с разходите за дейността си по колективно управление на права и за социални и/или културни фондове по същия начин, както със своите членове.

(4) (Доп. – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) Министърът на културата извършва регистрация или пререгистрация на дейността на организация по чл. 40, ал. 1 за управление на права, за които има вече извършена регистрация или пререгистрация на друга организация, която през последните 5 години е събрала, разпределила и изплатила възнаграждения, само след представяне от страна на организацията, която е подала заявление за регистриране или пререгистриране, на писмено споразумение с титуляря на първата регистрация за тези права, съответно произведения на следваща организация, в случаите, когато заявлението се отнася за:

1. публично изпълнение, излъчване, предаване и препредаване на произведения по електронна съобщителна мрежа и предлагането на достъп по електронен път до тях по смисъла на чл. 18, ал. 2, т. 3, 4, 5 и 10;

2. отдаване под наем или в заем на екземпляри от носители, съдържащи произведения по

смисъла на чл. 22а, ал. 1 и 2;

3. препродажба на оригинални произведения на изкуството по смисъла на чл. 20.

(5) (Доп. – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) Споразумението по ал. 4 оправомощава само едната организация за събиране на възнаграждения от ползвателите в съответствие с утвърдения от министъра на културата, предложен от нея размер на възнагражденията, като след това тя се разплаща с останалите организации, в зависимост от представителната власт, която притежава всяка една от тях. Приоритетът на подадените заявления с оглед изискванията на ал. 4 се определя в зависимост от датата на първата регистрация на съответната организация в Министерството на културата.

(6) (Нова – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) В случай че заинтересованите организации за колективно управление на права не постигнат писмено споразумение по смисъла на ал. 4 и 5, всяка от тях може да поиска решаване на спора по реда на чл. 40ж. Другата страна не може да откаже провеждането на медиация.

(7) (Предишна ал. 6 – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) Когато заявлението не отговаря на изискванията по ал. 2 - 4, организацията се уведомява за това, като ѝ се предоставя едномесечен срок за отстраняване на нередовностите с указание, че при неотстраняването им производството ще бъде прекратено.

(8) (Предишна ал. 7, изм. – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) Заявлението по ал. 2 и приложените към него документи се разглеждат в тримесечен срок от подаването им, а в случаите по ал. 7 - от отстраняване на нередовностите.

(9) (Предишна ал. 8, изм. – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) В срока по ал. 8 министърът на културата извършва регистрация и издава удостоверение или с мотивирана заповед отказва регистрацията и издаването на удостоверение в случаите по ал. 12.

(10) (Предишна ал. 9, изм. – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) Удостоверенията по ал. 9 са безсрочни и съдържат:

1. номер и дата на издаване;

2. наименование и седалище на организацията, адрес, данни за съдебна регистрация и единен идентификационен код по БУЛСТАТ;

3. категориите права, начините на използване и видовете произведения, за които се отнася управлението.

(11) (Предишна ал. 10 – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) В случай, че настъпи промяна в обстоятелства, вписани в издадено удостоверение, или в обстоятелствата по ал. 2 и 3, организацията е длъжна в едномесечен срок от настъпване на промяната да уведоми министъра на културата и/или да поиска промяна в издаденото удостоверение. Към искането за промяна се представят заверени копия от съответните документи и документ за платена такса.

(12) (Предишна ал. 11 – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) Министърът на културата отказва регистрация, в случай че:

1. заявлението и приложените към него документи не съответстват на изискванията по ал. 2 - 4;

2. заявлението е подадено преди изтичането на 12 месеца от издаването на заповед за отказ на регистрацията на същата организация;

3. в други случаи, предвидени в закона.

(13) (Предишна ал. 12, изм. – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) Отказът по ал. 12 и отказът на министъра на културата за извършване на промяна в регистрацията по ал. 1 може да бъде обжалван по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Заличаване на регистрацията

Чл. 40в. (Нов - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) (1) Министерът на културата с мотивирана заповед заличава регистрацията:

1. при заличаване на съдебната регистрация на организацията по чл. 40;
2. в случай, че организацията в продължение на две години от датата на регистрацията по реда на чл. 40б не е отстъпила право за използване на произведения на членовете си;
3. ако организацията откаже да сключи договор с ползвател в рамките на утвърдения размер на възнагражденията, събирани от нея;
4. в случай, че организацията не разпределя събраните възнаграждения съгласно изискванията на този закон;
5. в случай че организацията разпределя и заплаща на носители на права, които не са нейни членове, възнаграждения с удръжки, по-големи от тези, пряко свързани с необходимите допълнителни административни разходи по разпределение и изплащане на дължимите възнаграждения;
6. при други случаи на системни нарушения по този раздел;
7. по писмена молба на организацията;
8. по решение на съда;
9. в други случаи на нарушения на този закон.

(2) При заличаване на регистрацията съгласно ал. 1 издаденото удостоверение се обезсилва.

(3) Заповедта за заличаване на регистрацията може да бъде обжалвана по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването на заповедта не спира изпълнението.

(4) В случаите по ал. 1 организацията е длъжна в 9-месечен срок от заличаването да разпредели и изплати на авторите събраните възнаграждения, за което публикува съобщения в един централен ежедневник и на страницата си в интернет. Организацията публикува на страницата си в интернет и пълен списък на авторите, за които е събрала възнаграждения, подлежащи на изплащане. Сумите, които в 12-месечен срок от заличаването не са били изплатени, постъпват в Национален фонд "Култура".

Регистър на организациите за колективно управление на авторски права

Чл. 40г. (Нов - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) (1) Министерството на културата поддържа публичен регистър на организациите за колективно управление на авторски права. Регистърът се публикува на страницата на министерството в интернет и всяко лице може да поиска справка за вписани в него обстоятелства.

(2) В регистъра са вписват:

1. номер и дата на удостоверението;
2. наименование, седалище на организацията, адрес, данни за съдебна регистрация и единен идентификационен код по БУЛСТАТ, адрес на административен офис, адрес на управление и адрес по регистрация, списък на членовете на изборните органи на управление, включително поименния състав и представляващите я лица;
3. телефонен номер, електронен адрес и лице за контакт;
4. категориите права, начините на използване и видовете произведения, за които се отнася - управлението; -
- 4а. (нова – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) сродните чуждестранни организации, с които са сключени - договори за взаимно представителство, със съответно посочване на категориите права, -

видовете произведения и други обекти на закрила, както и начини на използване, а за договорите за взаимно представителство – и срока и територията, за които на организациите са отстъпени права за колективно управление;

5. основание и дата на изменение на издаденото удостоверение;

6. заличаване на регистрацията;

7. промени в обстоятелствата по т. 2 - 4.

(3) При промяна във вписани в регистъра обстоятелства организацията е длъжна да уведоми министъра на културата за това в 14-дневен срок от настъпване на промяната.

(4) Организацията за колективно управление на авторски права публикува и поддържа на страницата си в интернет:

1. списък на членовете си;

2. списък на сродните чуждестранни организации, с които има сключени договори за взаимно представителство;

3. списък на авторите, които са изразили изрично несъгласие организацията да ги представлява или да получават възнаграждения от нея, както и видовете произведения и използване, за които това несъгласие се отнася;

4. списък на автори, за които има разпределени и непотърсени възнаграждения.

Контрол върху дейността на организациите за колективно управление на авторски права

Чл. 40д. (Нов - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) (1) В срок до 31 юли на следващата година всяка организация за колективно управление, която е регистрирана по реда на този закон, представя пред министъра на културата заверено копие от годишния си финансов отчет и доклад за дейността си през изминалата календарна година, включващ:

1. преглед на развитието и резултатите от дейността на организацията за колективно управление;

2. (изм. – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) списък на новоприетите и напусналите членове, както и категориите права, видовете произведения и начини на използване, по отношение на които новоприетите членове са отстъпили на организацията права за колективно управление;

3. (изм. – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) списък на сродните чуждестранни организации, с които са сключени или са прекратени договори за взаимно представителство, с посочване на срока, територията, категориите права, начините на използване, видовете произведения и други обекти на закрила, за които се отнасят сключените договори за взаимно представителство;

4. списък на ползвателите, с които е имало действащи договори, с указание за какви видове права се отнасят;

5. информация относно размера на общата сума, която организацията за колективно управление е получила за авторски възнаграждения според начините на използване, размера на разпределените възнаграждения според начините на използване и за кой период се отнасят, размера на изплатените възнаграждения;

6. сумата, която организацията е удържала за дейността си;

7. сумата, която организацията е удържала за социални и културни фондове;

8. разходите за дарения, спонсорства и други за трети лица.

(2) Министърът на културата има право да поиска от всяка регистрирана в съответствие с чл. 40б организация за колективно управление на авторски права информация, свързана с нейната дейност по управление на права. В тези случаи министърът на културата определя срок за представяне на информацията.

(3) В случай на наличие на данни за нарушения по този раздел министърът на културата изисква становище от организацията за колективно управление на авторски права и ако е необходимо, ѝ отправя препоръка, която задължително се разглежда от организацията в определения от министъра срок. Организацията за колективно управление на авторски права е длъжна да уведоми министъра на културата за изпълнението на препоръките.

(4) В случай че бъдат констатирани нарушения по този раздел от страна на организация за колективно управление на авторски права, регистрирана по реда на този закон, министърът на културата с мотивирана заповед дава задължителни указания за отстраняването им, като определя срок за това. Организацията за колективно управление е длъжна да уведоми министъра на културата за изпълнението на указанията.

(5) При неизпълнение на задължителните указания, предписани по ал. 4, регистрацията по чл. 40б може да бъде заличена по реда на чл. 40в.

(6) Заповедта по ал. 4, с която се дават задължителни указания за отстраняване на нарушения, подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Размер на възнагражденията, събирани от организациите за колективно управление на авторски права

Чл. 40е. (Нов - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) (1) Организациите за колективно управление на авторски права, регистрирани по реда на чл. 40б, събират възнаграждения за отстъпване на управляваните от тях права в размери, определени по реда на този закон.

(2) Разпоредбата на ал. 1 относно възнагражденията не се прилага при управлението на права върху сценични произведения по смисъла на чл. 3, ал. 1, т. 3.

(3) Размерите на възнагражденията по ал. 1, както и тяхното изменение и допълнение се предлагат от организациите по ал. 1 и се утвърждават със заповед на министъра на културата при спазване на изискванията на този закон.

(4) Предложенията на организациите за колективно управление на авторски права за размерите на събираните от тях възнаграждения трябва да отговарят на следните изисквания:

1. да са съобразени с начините на използване на произведенията и значението им за формиране на приходите, реализирани от съответното използване;

2. да третират ползвателите от една и съща категория равнопоставено, освен в случаите, когато може да се докаже необходимост от изключение.

(5) Предложенията по ал. 3 за размерите на възнагражденията и тяхното изменение или допълнение се изготвят след предварително обсъждане със съответните представителни организации на ползватели, когато това е практически възможно. Представителна организация на ползватели е организация, която представлява по-голяма част от ползвателите на съответната категория права и за съответния вид.

(6) Утвърждаването на размерите на възнагражденията по ал. 1 и на техните изменения и/или допълнения се извършва след подаване на писмено заявление от организацията-заявител до министъра на културата съгласно утвърден от него образец. Към него се прилагат:

1. предложение за размери на възнагражденията по ал. 1 или за техните изменения и/или допълнения;

2. решение на компетентния орган на организацията, съгласно което предложението по т. 1 е прието;

3. мотивирана методика за определяне размера на предложените възнаграждения;
4. доказателства за проведено предварително обсъждане съгласно ал. 5 или за невъзможността за провеждането му;
5. икономическа обосновка на направените предложения;
6. други документи, определени съгласно изискванията на този раздел;
7. документ за платена такса.

(7) В случай че заявлението не е придружено с документите по ал. 6, организацията за колективно управление на авторски права се уведомява за това, като ѝ се предоставя 14-дневен срок за отстраняване на нередовностите с указание, че при неотстраняването им производството ще бъде прекратено.

(8) Когато обсъждането по ал. 5 завърши с писмено споразумение между страните, заверено копие от същото се прилага към заявлението за утвърждаване на предлаганите размери на възнагражденията или за тяхното изменение и/или допълнение заедно с документите по ал. 6. В този случай министърът на културата със заповед утвърждава размерите на възнагражденията или тяхното изменение и/или допълнение въз основа на предложенията на организациите по ал. 1.

(9) Когато обсъждането по ал. 5, в тримесечен срок от започване на преговорите, завърши без споразумение между страните, министърът на културата назначава със заповед петчленна експертна комисия за всеки конкретен случай, в която се включва по един представител на договарящите по ал. 5 организации и трима експерти, предложени съвместно или одобрени и от двете организации. В случай на невъзможност да бъдат излъчени съответният брой експерти в комисията, необходимият брой се допълва служебно от министъра на културата от списъка на медиаторите по чл. 40ж, ал. 2, изречение второ. Във връзка с дейността си комисията може да иска сведения, документи и съдействие от държавни органи и други лица.

(10) Комисията по ал. 9 заседава в пълен състав и взема решения с мнозинство 2/3 от своите членове. Комисията разглежда заявлението и приложените към него документи в едномесечен срок от подаването им и изготвя мотивиран доклад, подписан от всички членове на комисията. Въз основа на него министърът на културата в едномесечен срок от назначаване на комисията по ал. 9 със заповед утвърждава предлаганите размери на възнагражденията или на техните изменения и/или допълнения или отказва утвърждаването им.

(11) Когато обсъждането по ал. 5 е практически невъзможно, министърът на културата провежда обществени консултации чрез публикуването на направените предложения за размерите на възнагражденията и/или за техните изменения или допълнения на интернет страницата на Министерството на културата. В случай на обществено обсъждане в срок до 14 дни от публикуването всички заинтересовани лица могат да предоставят мотивирани писмени предложения. След изтичане на срока за получаването им министърът на културата ги изпраща на организацията по ал. 1, която е вносител на обсъжданите предложения.

(12) Организацията, която е вносител на обсъжданите предложения по ал. 11, в срок до 14 дни от получаване на писмените предложения, направени при общественото обсъждане, представя мотивирано писмено становище по тях, което се обявява на интернет страницата на организацията. В едномесечен срок от получаване на становището министърът на културата с мотивирана заповед утвърждава предлаганите размери на възнагражденията и/или на техните изменения или допълнения или отказва утвърждаването им.

(13) Заповедите на министъра на културата по ал. 8 - 10 и по ал. 12 и с мотивите към нея се

публикуват на интернет страницата на Министерството на културата. Утвърдените размери на възнагражденията или на техните изменения или допълнения се публикуват на интернет страницата на съответната организация.

(14) До утвърждаване на размерите на възнагражденията и на техните изменения или допълнения договарянето и заплащането на възнагражденията се извършват съгласно действащите размери на възнагражденията. В случай че такива няма, възнагражденията се заплащат по споразумение между страните и се превеждат по открита от двете страни доверителна (екскроу) сметка. Страните се разпореждат със събраните средства в съответствие с утвърдените размери на възнагражденията.

Медиация

Чл. 40ж. (Нов - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) (1) При спор между организации за колективно управление на авторски права и ползвател и/или организация на ползватели по повод сключването или изпълнението на договор между тях по този закон всяка от страните може да направи предложение за разрешаване на спора чрез медиация.

(2) Медиатор може да бъде лице, което отговаря на общите условия по Закона за медиацията, вписано е в Единния регистър на медиаторите към министъра на правосъдието и притежава специални знания в областта на авторското право и сродните му права. Медиатор по спорове по ал. 1 може да бъде само лице, което е вписано в специален списък на медиаторите към министъра на културата, съгласуван с регистрираните организации по чл. 40б и представителните организации на ползвателите.

(3) Медиаторът започва работата си, след като постигне с двете страни писмено съгласие за това. Съгласието трябва да решава и въпроса за възнаграждението на медиатора и условията за изплащането му от страните.

(4) Медиаторът съдейства при преговорите и може да прави предложения до страните. Той не може да реши спора.

(5) В случай че при решаването на спор, свързан с колективно управление, медиаторът е отправил писмено предложение до страните и в продължение на един месец от получаването му нито една от тях не е направила писмено възражение, се приема, че предложението е прието.

(6) Постигнатото в хода на медиацията споразумение, включително и в случаите по ал. 5, обвързва страните по спора и ги задължава за това, за което са се договорили.

(7) Започването на процедура по медиация не може да ограничи правото на всяка от страните да отнесе спора до съда. Започнала процедура по медиация спира висящо производство в съда до прекратяването ѝ.

(8) Започването на процедура по медиация не отменя задължението на ползвателя да заплати договореното по-рано възнаграждение за отстъпени права за използване на произведението от организацията за колективно управление на авторски права. Страните могат да се споразумеят ползвателят да депозира под условие в банка по време на процедурата дължимото съгласно утвърдения размер на възнаграждението до прекратяването на процедурата. В случай че бъде постигнато споразумение, депозираната сума се изравнява до размера на договореното възнаграждение и се изплаща на организацията, като остатъкът, ако има такъв, се връща на ползвателя. При прекратяването на процедурата без постигане на окончателно споразумение сумата се използва за покриване на дължимите възнаграждения.

(9) По всички други неуредени в ал. 1 - 8 въпроси се прилага Законът за медиацията.

Такси

Чл. 40з. (Нов - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) За разглеждане на заявления за регистрация, за извършване на промени в регистрацията и изменение на издадено удостоверение, за заличаване на регистрацията на организации за колективно управление на авторски права в случаите по чл. 40в, ал. 1, т. 7 и за разглеждане на заявления за утвърждаване на размерите на възнагражденията по чл. 40е и/или техни изменения и допълнения се събират такси в размери, определени с тарифа за таксите, които се събират в системата на Министерството на културата, одобрена от Министерския съвет.

Раздел Іб

(Нов - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.)

Особени случаи

Произведение, създадено по трудово или служебно правоотношение (Загл. изм. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.)

Чл. 41. (1) (Доп. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Авторското право върху произведение, създадено в рамките на трудово или служебно правоотношение, принадлежи на автора, освен ако в този закон не е предвидено друго.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Работодателят или органът по назначаването има изключително право без разрешение на автора и без заплащане на възнаграждение, доколкото в трудовия договор или в акта за назначаване не е уговорено друго, да използва така създаденото произведение за свои цели. Работодателят или органът по назначаването може да упражнява това право по начин и до степен, съответстващи на обичайната му дейност.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Когато възнаграждението на автора по времето, през което е създал произведението по ал. 1, се окаже явно несъразмерно на приходите по смисъла на чл. 38, ал. 2, реализирани от използването на произведението, авторът може да поиска допълнително възнаграждение. Ако не се постигне съгласие между страните, спорът се решава от съда по справедливост.

Произведение, създадено по поръчка

Чл. 42. (1) Авторското право върху произведение, създадено по поръчка, принадлежи на автора на произведението, освен ако в договора за възлагане е предвидено друго.

(2) Ако не е уговорено друго, поръчващият има право да използва произведението без разрешение на автора за целта, за която то е било поръчано.

Раздел ІІ

Издателски договор

Определение

Чл. 43. С издателския договор авторът отстъпва на издателя правото да възпроизведе и разпространи произведението, а издателят се задължава да извърши тези действия и да заплати на автора възнаграждение.

Видове

Чл. 44. С издателски договор може да бъде отстъпено правото за възпроизвеждане и разпространение на вече създадено произведение или на произведение, което авторът се задължава да създаде.

Разширяване на приложното поле

Чл. 45. (1) Когато с издателски договор автор е отстъпил на издател правото на използване на произведението и по други начини освен издаване, издателят може да преотстъпва използването на произведението по тези други начини на трети лица, ако това е уговорено изрично.

(2) При преотстъпване по ал. 1 издателят е длъжен да уведомява автора писмено.

Форма

Чл. 46. Издателският договор се сключва в писмена форма.

Особени диспозитивни правила

Чл. 47. Ако в издателския договор не е предвидено друго, смята се, че:

1. на издателя е отстъпено правото само за едно издание;
2. (изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) на издателя е отстъпено правото да издаде произведението в тираж, не по-голям от десет хиляди екземпляра;
3. на автора се дължи възнаграждение в размер петнадесет на сто от цената на дребно на всеки продаден екземпляр от произведението;
4. броят на екземплярите, които издателят ще предостави на автора безплатно, не може да бъде по-малък от пет екземпляра на всяко издание;
5. издателят има право да издаде произведението на езика, на който е предадено;
6. издателят може да разпространи изданието само на територията на страната, чийто гражданин е или където се намира седалището му, ако той е юридическо лице.

Внасяне на изменения

Чл. 48. Преди да пристъпи към следващо издание, издателят е длъжен да даде на автора възможност да внесе изменения и допълнения в произведението.

Връщане на предложени за публикуване оригинали

Чл. 49. Издателят е длъжен да връща оригиналите на произведенията на изобразителното изкуство, оригинални документи, илюстрации и други оригинали, предложени му за публикуване, освен ако писмено е било уговорено друго.

Погинали екземпляри

Чл. 50. Ако възпроизведените, но непуснати в продажба екземпляри от произведението погинат изцяло или отчасти не по вина на издателя, последният може в едногодишен срок да възстанови погиналите екземпляри, без да заплаща за това възнаграждение на автора.

Прекратяване

Чл. 51. Ако не е уговорено друго, издателският договор се прекратява с изтичане на срока на договора или с изчерпване на тиража на изданието, а ако е било уговорено повече от едно издание - с изчерпване на тиража на последното издание.

Предсрочно прекратяване

Чл. 52. (1) Ако не е уговорено друго, авторът може да прекрати издателския договор едностранно, с писмено предизвестие, когато договърът е сключен за повече от едно издание и тиражът на последното издание е изчерпан, а издателят в едногодишен срок не възпроизведе и разпространи следващо издание, при условие, че авторът в същия срок е поискал от него да направи това. Тиражът се смята за изчерпан, когато непродадените екземпляри не са повече от пет на сто от тиража на изданието.

(2) В случаите по ал. 1 полученото вече от автора възнаграждение не подлежи на връщане.

Издаване за сметка на автора

Чл. 53. (1) Авторът може да възложи за собствена сметка на издател да възпроизведе и разпространи определен брой екземпляри от произведението.

(2) Авторът може да уговори с издател да възпроизведе и разпространи екземпляри от произведението, като участва в разходите по издаването и в приходите от разпространението.

Договори за възпроизвеждане и разпространение на звукозаписи

Чл. 54. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) Ако в договора за възпроизвеждане и разпространение на произведението под формата на звукозаписи не е предвидено друго и авторът не е отстъпил управлението на тези права на организация за колективно управление, смята се, че:

1. ползвателят е длъжен да осъществи записването до шест месеца от деня, в който авторът е предал произведението във вид, позволяващ записването, а възпроизвеждането и разпространението - до шест месеца след осъществяване на записа;

2. на ползвателя е отстъпено правото да възпроизведе произведението в тираж не по-голям от 5000 екземпляра;

3. на автора се дължи възнаграждение в размер на съответната част от 10 на сто от цената на едро на всеки продаден екземпляр от звуконосителя, пропорционално на времетраенето на произведението му към общото времетраене на целия звуконосител;

4. ползвателят ще предостави на автора безплатно по 5 екземпляра от всяка произведена разновидност на звуконосителите.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г.).

(3) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Отстъпеното от автора право неговото произведение да бъде записано, възпроизведено и разпространено под формата на звукозаписи не включва правото записаното произведение да бъде публично изпълнявано, излъчвано по безжичен път или предавано или препредавано по кабел. За включването на тези права страните се уговарят изрично.

Раздел III **Договор за публично представяне или изпълнение**

Определение

Чл. 55. С договор за публично представяне авторът на сценично произведение отстъпва на ползвател правото да представи произведението, а ползвателят се задължава да го представи и заплати на автора възнаграждение.

Диспозитивни правила

Чл. 56. Ако в договора не е предвидено друго, смята се, че:

1. авторът може да отстъпи правото на публично представяне и на други ползватели извън населеното място, в което ползвателят има седалището си;
2. срокът на действие на договора е три години;
3. ползвателят е длъжен да представи публично произведението в срок от една година от получаването му;
4. (изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) възнаграждението на автора се определя в размер петнадесет на сто от реализирания бруто приход от всяко представяне на произведението;
5. ползвателят е длъжен да дава сметка на автора два пъти годишно за броя на публичните представяния и за реализирания от тях приход;
6. авторът може да прекрати договора, когато ползвателят прекрати публичното представяне на произведението за срок, по-дълъг от една година.

Договори за използване по безжичен път или чрез кабел или друго техническо средство

Чл. 57. (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Разпоредбите на т. 1, 2 и 3 от чл. 56 се прилагат и за договори за излъчване по безжичен път или за предаване и препредаване по кабел на сценично произведение, както и на неразгласено музикално или литературно произведение. Ако в договора не е уговорено друго, смята се, че авторът е отстъпил на ползвателя правото за еднократно излъчване или предаване на произведението.

Договори за публично изпълнение

Чл. 58. (1) (Предишен текст на чл. 58, доп. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм., бр. 99 от 2005 г., доп., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г., бр. 21 от 2014 г.) Съгласието за публично изпълнение на живо и чрез запис, за излъчване по безжичен път или предаване и препредаване по кабел на музикални или литературни произведения, които са били вече разгласени, се дава предварително и писмено от автора или упълномощена от него организация за колективно управление на авторските права, която договаря, събира и

изплаща дължимите възнаграждения. Когато съгласието се дава от организация за колективно управление, ползвателят е длъжен да ѝ предоставя точен отчет за използваните произведения и техните автори, а в случаите по ал. 2 – и точен отчет за прихода от концерта.

(2) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г., отм., бр. 77 от 2002 г., нова, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Договорите, с които се отстъпва правото за публично изпълнение на произведения по време на концерти, се сключват с лицата - организатори на концертите, които осигуряват мястото на провеждането, технически и други средства, участието на изпълнителите и разгласяването на концертите, независимо за чия сметка става това.

(3) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Организатор по смисъла на ал. 2 е и всяко друго лице, което се афишира като такова в рекламни материали, съобщения в пресата, плакати, афиши, брошури и други.

(4) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Организаторът на концерт е длъжен да постави своето наименование, лого или друг идентифициращ знак върху рекламни материали, съобщения в пресата, плакати, афиши, брошури, концертни билети и други.

Раздел IV

Договор за публикуване в периодично издание

Право на използване на поръчано произведение

Чл. 59. (1) Авторът на поръчано произведение няма право без съгласие на издателя да предлага същото произведение или части от него за публикуване в други периодични издания или като отделно издание, както и за излъчване по безжичен път преди публикуването му от издателя.

(2) Ако не е уговорено друго, ограниченията по предходната алинея не се прилагат, когато са изтекли петнадесет дни - за вестниците, и три месеца - за списанията, от датата на предаването на ръкописа и издателят не го е публикувал или не е уведомил в тези срокове автора, че ще публикува произведението с посочване на броя, в който ще бъде публикувано.

Право на повторно използване

Чл. 60. Авторът има право да използва своето вече публикувано в периодично издание произведение след датата на публикацията, освен ако писмено не е било уговорено друго.

Връщане на предложени за публикуване материали

Чл. 61. Издателите на периодичните издания са длъжни да връщат оригинали на произведения на изобразителното изкуство, оригинални документи и илюстрации, предложени им за публикуване, освен ако писмено е било уговорено друго.

Раздел V

Създаване и използване на филми и други аудио-визуални произведения

Носители на права

Чл. 62. (1) (Доп. - ДВ, бр. 77 от 2002 г.) Авторското право върху филм или друго аудио-визуално произведение принадлежи на режисьора, сценариста и оператора. При анимационни филми авторско право има и художник-постановчикът.

(2) Авторите на музиката, на диалога, на вече съществуващата литературна творба, по която е създадено аудио-визуалното произведение, на сценографията, на костюмите, както и на други произведения, включени в него, запазват авторското си право върху своите произведения.

(3) Продуцент по смисъла на този раздел е физическото или юридическото лице, което организира създаването на произведението и осигурява финансирането му.

Договори за създаване и използване

Чл. 63. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Авторите по чл. 62 сключват с продуцента писмени договори, с които, ако не е уговорено друго или този закон не предвижда друго, се смята, че му предоставят както за страната, така и за чужбина изключителното право за размножаване на произведението, публичното му прожектиране, излъчването му по безжичен път или предаването и препредаването му по кабел, възпроизвеждането му върху видеоносители и тяхното разпространение, предлагането по безжичен път или по кабел на достъп на неограничен брой лица до него или до част от него по начин, позволяващ този достъп да бъде осъществен от място и по време, индивидуално избрани от всеки от тях, както и правото да разрешава превода, дублирането и субтитрирането на текста.

(2) Продуцентът дължи възнаграждение на авторите по предходния член за отстъпените права. В този случай разпоредбите на чл. 41, ал. 2 и чл. 42, ал. 2 не се прилагат.

(3) Ако някой от авторите по чл. 62 се откаже да завърши своята част при създаването на филм или друго аудио-визуално произведение или не може да я завърши по независещи от него причини, той не може да възпрепятства използването на извършената от него работа за завършване на произведението. Това не го лишава от авторско право върху извършеното с всички произтичащи от това последици.

(4) Аудио-визуалното произведение се счита за завършено, когато по споразумение между режисьора и продуцента бъде установен окончателният му вариант.

(5) Всякакви изменения на окончателния вариант чрез добавяне, премахване или промяна на някои от елементите му изискват съгласието на лицата по ал. 4.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 63 от 1994 г.) При обявяване на продуцент в несъстоятелност автор по чл. 62 има право да изкупи по най-високата предложена цена изходния материал на произведението, ако в срок от 3 дни след приключване на наддаването писмено поиска това.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 77 от 2002 г.) В случай че продуцентът не може да завърши произведението или след като го завърши иска да се освободи от изходните работни материали с първоначален запис или съответно от изходните материали на окончателния вариант на произведението, той е длъжен да ги предостави безвъзмездно на авторите по чл. 62, ал. 1.

(8) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) В срок до пет години след датата на разгласяване на произведението продуцентът или лицата, които са станали собственици на изходните материали на окончателния вариант на произведението, депозират тези материали в Националната филмотека. Това се отнася само за филми, чийто продуцент е българско физическо или юридическо лице.

Вторично използване

Чл. 64. (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2005 г., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Продуцентът може да отстъпва на трето лице, при поемане на задълженията по чл. 65, правото да излъчва произведението по безжичен път или да го предава и препредава чрез електронна съобщителна мрежа и осигуряване на достъп по електронен път, да го възпроизвежда върху всякакви видове носители, като видеоносителите, които да разпространява или да представя за публичен показ, при което е длъжен да уведоми писмено в едномесечен срок авторите по чл. 62, ал. 1, освен ако този закон предвижда друго.

Възнаграждения

Чл. 65. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., доп., бр. 77 от 2002 г., бр. 99 от 2005 г.) Режисьорът, сценаристът, операторът и композиторът, а при анимационните филми - и художник-постановчикът, имат право на справедливо възнаграждение, отделно от това по чл. 63, ал. 2 и за всеки вид използване на филма или аудио-визуалното произведение, а останалите автори, посочени в чл. 62 - ако такова възнаграждение е било уговорено. Възнагражденията за различните видове използване на произведението, предоставени от авторите на продуцента по чл. 63, ал. 1, както и начинът, по който авторът иска да ги получи в съответствие с ал. 2, трябва да бъдат определяни поотделно за всеки вид използване.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Възнагражденията за различните видове използване на произведението се дължат от съответните ползватели. Възнагражденията според желанието на авторите могат да се получават чрез продуцента или чрез организация за колективно управление на авторски права. Във втория случай продуцентът е длъжен да предвиди това в договорите, които сключва за използване на произведението.

(3) Когато предварително обявено произведение се прожектира публично с платен вход, възнаграждението е пропорционално на прихода на продуцента.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 77 от 2002 г., изм., бр. 99 от 2005 г.) Независимо от възнаграждението по ал. 2 авторите по ал. 1 имат право на процент от всеки приход на продуцента, реализиран от използването на произведението.

(5) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Независимо от договора между авторите и продуцента, когато произведението се показва на публични места, в които достъпът е свързан с плащането на входна такса или обща сума, авторите имат право на процент от приходите от всеки такъв показ. Всеки отказ от такова право на възнаграждение от страна на авторите е недействителен.

(6) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2005 г., предишна ал. 5, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Когато използването се изразява в отдаване на екземпляри от произведението под наем или в заем, се прилагат разпоредбите на чл. 22а.

(7) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2005 г., предишна ал. 6, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Когато използването се изразява в препредаване на произведението по кабел, се прилагат разпоредбите на чл. 21, ал. 3, 4 и 5.

Отчитане пред авторите

Чл. 66. Продуцентът е длъжен по искане на лицата по чл. 62 да им предоставя най-малко веднъж годишно сметка за приходите от всеки вид използване на произведението.

Използване на части от филм

Чл. 67. Продуцентът може да използва части от произведението или отделни кадри в обем, оправдан от рекламата за филма, без съгласието на авторите и без заплащане на възнаграждение. Той може да използва такива части или кадри за други цели само със съгласието на авторите по чл. 62, ал. 1 и срещу заплащане на възнаграждение. Други лица могат да използват части или кадри само със съгласието на авторите по чл. 62, ал. 1 и срещу заплащане на възнаграждение.

Раздел VI

Използване на произведения на изобразителното изкуство, архитектурата и фотографията

Предположение за отстъпване право за публично показване

Чл. 68. (1) (Предишен текст на чл. 68, изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) С прехвърлянето на собствеността върху произведения на изобразителното изкуство и произведения, създадени по фотографски или аналогичен на него начин, се отстъпва, ако писмено не е уговорено друго, и правото за публично показване на произведенията.

(2) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) С прехвърляне на правото за използване на архитектурен проект се отстъпва, ако писмено не е уговорено друго, и правото за публично показване на проекта.

Последващо използване на архитектурен проект

Чл. 69. За всяко последващо използване на архитектурен проект на вече построена сграда или друг създаден обект е необходимо писменото съгласие на автора.

Раздел VII

Използване на компютърни програми

Диспозитивни правила

Чл. 70. Ако не е уговорено друго, счита се, че лицето, което законно е придобило правото да използва компютърна програма, може да зарежда програмата, да я изобразява върху екран, да я изпълнява, предава на разстояние, да я съхранява в паметта на компютър, да я превежда, преработва и да внася други изменения в нея, ако тези действия са необходими за постигане на целта, заради която е придобито правото да се използва програмата, включително и за отстраняване на грешки.

Императивни правила

Чл. 71. Лицето, което законно е придобило правото да използва компютърна програма, може без съгласието на автора и без заплащане на отделно възнаграждение:

1. да изготвя резервно копие от програмата, ако това е необходимо за съответния вид използване, за който е придобита програмата;
2. да наблюдава, изучава и изпитва начина на действие на програмата за определяне на идеите и принципите, които са залегнали в който и да е неин елемент, ако това става в процеса на зареждането на програмата, изобразяването ѝ върху екран, изпълняването ѝ, предаването ѝ на разстояние или съхраняването ѝ в компютърната памет при условие, че той има право да извършва тези действия в съответствие с чл. 70;
3. (доп. - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) да превежда програмния код от една форма в друга, ако това е безусловно необходимо за получаване на информация за постигане на съвместимост на създадена компютърна програма с други програми, при условие, че необходимата за тази цел информация не е била предоставена в готов вид и че това се извършва само по отношение на онези части от компютърната програма, които са необходими за постигане на съвместимостта. Получената информация не може да бъде използвана за създаване и разпространение на компютърна програма, несъществено отличаваща се от програмата, чийто програмен код се превежда, както и за каквото и да е друго действие, което може да накърни авторските права върху програмата.

Управление и контрол на софтуерни активи от органите на държавната власт и местното самоуправление

Чл. 71а. (Нов - ДВ, бр. 77 от 2002 г., отм., бр. 99 от 2005 г.).

Раздел VIII

Особени правила при използването на осиротели произведения и звукозаписи (Нов - ДВ, бр. 14 от 2015 г.)

Приложно поле

Чл. 71б. (Нов – ДВ, бр. 14 от 2015 г.) (1) От разпоредбите на този раздел могат да се ползват общодостъпни библиотеки, учебни заведения и музеи, както и архиви, институции, съхраняващи филмово или звукозаписно наследство, и обществени радио- и телевизионни организации със седалище в Република България само с оглед постигането на цели, свързани с тяхното обществено предназначение.

(2) Разпоредбите на този раздел се прилагат към:

1. произведения, публикувани под формата на книги, специализирани издания, списания, вестници и други писмени произведения, които са част от фондовете на общодостъпни библиотеки, учебни заведения или музеи, архиви или институции, съхраняващи филмово или звукозаписно наследство;
2. филми или други аудиовизуални произведения и звукозаписи, които са част от фондовете на общодостъпни библиотеки, учебни заведения, музеи, архиви или институции, съхраняващи филмово или звукозаписно наследство;
3. филми или други аудиовизуални произведения и звукозаписи, продуцирани от обществени радио- и телевизионни организации до 31 декември 2002 г. включително и намиращи се в техните архиви, които са обект на авторско право или право, сродно на авторското, и са били публикувани за първи път в държава – членка на Европейския съюз, или, в случай че не са били публикувани, са били излъчени за първи път в такава държава, доколкото се смятат за осиротели по смисъла на чл. 71в.

(3) Разпоредбите на този раздел се прилагат също така и към произведения и звукозаписи по смисъла на ал. 2, които не са били никога публикувани или излъчени, но са били направени публично достояние от организациите по ал. 1 със съгласието на носителите на права върху тях, при условие че има основание да се предположи, че правноносителите няма да се противопоставят на използвания по смисъла на чл. 71ж.

(4) Този раздел се прилага също така и към произведения и други обекти на закрила, които са били включени във или съставляват неразделна част от обектите по ал. 2 и 3.

(5) Разпоредбите на този раздел не засягат прилагането на правилата относно управлението на права.

Осиротели произведения и звукозаписи

Чл. 71в. (Нов – ДВ, бр. 14 от 2015 г.) (1) Произведение или звукозапис се смятат за осиротели, ако никой от носителите на права върху него не е идентифициран, или, в случай че са идентифицирани един или повече от тях, не може да се установи местонахождението на нито един от тях въпреки провеждането и документирането на надлежно издирване, направено в съответствие с чл. 71г.

(2) В случай че произведение или звукозапис има повече от един носител на права и не всички са били идентифицирани или макар и идентифицирани тяхното местонахождение не е известно след провеждането и документирането на надлежно издирване, направено в съответствие с чл. 71г, произведението или звукозаписът могат да бъдат използвани съгласно разпоредбите на този раздел, при условие че правноносителите, които са били идентифицирани и чието местонахождение е известно, са упълномощили по отношение на притежаваните от тях права организациите по чл. 71б, ал. 1 да възпроизведат и да предоставят достъп по смисъла на чл. 18, ал. 2, т. 1 и 10.

(3) Разпоредбата на ал. 2 не може да засегне правата върху произведението или звукозаписа на правноносителите, които са били идентифицирани и чието местонахождение е известно.

(4) Разпоредбите на този раздел не засягат правилата относно произведения, разгласени под псевдоним или анонимно.

Надлежно издирване

Чл. 71г. (Нов – ДВ, бр. 14 от 2015 г.) (1) Организациите по чл. 71б, ал. 1 провеждат надлежно издирване за всяко едно произведение или звукозапис с цел да установят дали са осиротели чрез проверка в съответните източници на информация. Надлежното издирване трябва да бъде проведено преди използването на произведението или звукозаписа.

(2) Източниците, по които се прави надлежно издирване в Република България, се определят от министъра на културата или от оправомощен от него заместник-министър след консултации със сдруженията на правноносителите и ползвателите. Списъкът на минимум източниците е посочен в приложението към този закон.

(3) В Република България се извършва надлежно издирване по отношение на:

1. произведенията и звукозаписите, които са били публикувани за първи път в Република България, или ако не са били публикувани, са били излъчени за първи път в страната;

2. филми или други аудиовизуални произведения, когато седалището или обичайното място за пребиваване на продуцента им се намира в Република България;

3. произведенията и звукозаписите по чл. 71б, ал. 3, когато седалището на организацията е установено в Република България.

(4) Ако има данни, че съответна информация за носителите на права може да бъде намерена в други държави, се извършва справка с източниците на информация, налични в тези други държави.

(5) Организацията по чл. 71б, ал. 1 поддържа документация за проведените надлежни издирвания и информират министъра на културата за:

1. резултатите от надлежните издирвания, които са проведени и които водят до заключението, че дадено произведение или звукозапис могат да се смятат за осиротели по смисъла на чл. 71в;

2. действията по използване на такива осиротели произведения или звукозаписи съгласно този раздел;

3. всякаква промяна по смисъла на чл. 71е в статута на използваните от тях осиротели произведения и звукозаписи;

4. своите координати за връзка.

(6) Министърът на културата или оправомощен от него заместник-министър след получаване на информацията по ал. 5 я препраща на Службата за хармонизация във вътрешния пазар в съответствие с Регламент (ЕС) № 386/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 19 април 2012 г. за възлагане на Службата за хармонизация във вътрешния пазар (марки, дизайни и модели) на задачи, свързани с гарантирането на спазването на правата на интелектуална собственост, включително обединяването на представители на публичния и частния сектор в Европейска обсерватория за нарушенията на правата на интелектуална собственост (ОВ, L 129/1 от 16 май 2012 г.).

Взаимно признаване на статута на осиротяло произведение или звукозапис

Чл. 71д. (Нов – ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Произведения или звукозаписи, които се смятат за осиротели по смисъла на чл. 71в в която и да е държава – членка на Европейския съюз, се смятат за такива и могат да бъдат използвани съгласно този раздел и в Република България. Това се прилага и за произведения и звукозаписи по чл. 71в, ал. 2, доколкото засяга правоносители, които не са идентифицирани или чието местонахождение не е известно.

Прекратяване на статута на осиротяло произведение или звукозапис

Чл. 71е. (Нов – ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Носител на права върху произведение или звукозапис, смятани за осиротели, може по всяко време да прекрати това положение, включително в случаите по чл. 71в, ал. 2, когато са засегнати неговите права.

Позволено използване на осиротели произведения и звукозаписи

Чл. 71ж. (Нов – ДВ, бр. 14 от 2015 г.) (1) Организацията по чл. 71б, ал. 1 могат без съгласието на носителя на авторското право или на сродно на него право и без заплащане на възнаграждение да използват осиротяло произведение или звукозапис, намиращи се в техните фондове, като:

1. предоставят достъп до него по реда на чл. 18, ал. 2, т. 10;

2. го възпроизвеждат с цел да го цифровизират, направят достъпно, индексират,

каталогизират, съхранят или възстановят.

(2) Организациите по чл. 71б, ал. 1 могат да използват осиротяло произведение или звукозапис в съответствие с ал. 1 само с оглед постигането на цели, свързани с тяхното обществено предназначение, в частност със запазването, възстановяването и осигуряването на достъп за културни и образователни цели до произведенията и звукозаписите, съдържащи се в техните фондове. Тези организации могат да събират при това използване такси, но само доколкото това е необходимо, за да могат да покрият разходите си по цифровизирането на осиротелите произведения и звукозаписи и по осигуряването на публичен достъп до тях.

(3) Организациите по чл. 71б, ал. 1 са длъжни да осигурят при всякакво използване на осиротели произведения и звукозаписи посочване на имената на авторите и на другите правоносители, които са идентифицирани.

(4) Разпоредбите на този раздел не засягат правото на организациите по чл. 71б, ал. 1 да сключват договори в рамките на своята дейност, свързани с изпълнението на общественото им предназначение.

(5) Носители на права, които са прекратили статута на осиротяло произведение или друг обект на авторско или сродно на него право, имат право да получат справедливо възнаграждение за използване, извършено съгласно ал. 1 от организации по чл. 71б, ал. 1, които имат седалище в Република България. Възнагражденията по изречение първо са дължими за използвания, осъществени в 5-годишния период, предхождащ прекратяването на статута на осиротяло произведение или друг обект на авторско или сродно на него право.

Приложимост във връзка с други закони

Чл. 71з. (Нов – ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Този раздел не засяга разпоредбите, уреждащи правната закрила на патентите за изобретения, марките, промишления дизайн, полезните модели, топологията на интегралните схеми, шрифтовете, условния достъп, достъпа до електронни съобщителни мрежи и/или услуги, опазването на националните богатства, изискванията за депозиране, установени със закон, защитата на конкуренцията, търговската тайна, защитата на личните данни и правото на неприкосновеност на личния живот, закрилата на културните ценности, достъпа до обществена информация, законодателството, уреждащо договорните отношения, както и свободата на изразяване в медиите и свободата на печата.

Дял втори

ПРАВА, СРОДНИ НА АВТОРСКОТО ПРАВО И ДРУГИ ОСОБЕНИ ПРАВА

(Загл. доп. - ДВ, бр. 77 от 2002 г.)

Глава осма

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Носители и обекти на сродни права

Чл. 72. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) Права, сродни на авторското, имат:

1. артистите-изпълнители върху своите изпълнения;
2. продуцентите на звукозаписи върху своите звукозаписи;
3. продуцентите на първоначалния запис на филм или друго аудио-визуално произведение

върху оригинала и копията, получени в резултат на този запис;
4. радио- и телевизионните организации върху своите програми.

Колизия с авторски права

Чл. 72а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) Сродните права не могат да бъдат упражнявани по начин, който би могъл да доведе до накърняване или ограничаване на авторските права.

Предположение за притежаване на сродни права

Чл. 72б. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) До доказване на противното за носител на право по чл. 72 се смята лицето, чието име, наименование или друг идентифициращ знак са посочени или упоменати по обичайния за това начин върху съответния запис, копия или екземпляри от него и/или техните опаковки, или в хода на показване на програмата.

Упражняване на сродни права чрез организации за колективно управление

Чл. 73. (Доп. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм. и доп., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Имуществените права на артистите-изпълнители, на продуцентите на звукозаписи, на продуцентите на филми или други аудио-визуални произведения и на радио- и телевизионните организации могат да бъдат упражнявани от упълномощени от тях организации за колективно управление на права в съответствие с разпоредбите на чл. 40 - 40з и § 5 от преходните и заключителните разпоредби.

Глава девета ПРАВА НА АРТИСТА-ИЗПЪЛНИТЕЛ

Носител на правото (Загл. изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г.)

Чл. 74. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) Артист-изпълнител е лицето, което представя, пее, свири, танцува, рецитира, играе, режисира, дирижира, коментира, озвучава роли или изпълнява по друг начин произведение, цирков или вариететен номер, номер с кукли или фолклорна творба.

Неимуществени права

Чл. 75. (1) Артистът-изпълнител има следните неимуществени права:

1. правото да изисква името му, псевдонимът или артистичното му име да бъде посочвано или съобщавано по обичайния за това начин при всяко негово изпълнение на живо и при всяко използване на записаното му изпълнение по какъвто и да е начин;
2. правото да изисква запазване целостта и неизменяемостта на записаното му изпълнение при възпроизвеждането или използването му по какъвто и да е друг начин.

(2) Правото по т. 1 от предходната алинея е неотчуждимо. Отчуждаването на правото по т. 2 може да става само изрично и в писмена форма.

Имуществени права

Чл. 76. (1) Артистът-изпълнител има изключителното право да разрешава срещу възнаграждение:

1. (изм. - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) излъчването на неговото изпълнение по безжичен път, предаването и препредаването му по кабел, както и звукозаписването или видеозаписването на изпълнението, възпроизвеждането на записите върху звуконосители или видеоносители и тяхното разпространение;

2. (изм. - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) публичното изпълнение, излъчването по безжичен път и предаването и препредаването по кабел на тези записи;

3. (нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм., бр. 99 от 2005 г.) предлагането по безжичен път или по кабел на достъп на неограничен брой лица до неговото записано изпълнение или част от него по начин, позволяващ този достъп да бъде осъществен от място и по време, индивидуално избрано от всеки от тях;

4. (нова - ДВ, бр. 77 от 2002 г., доп., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) вноса и износа в трети държави на екземпляри от записа с изпълнението в търговско количество, независимо дали екземплярите са произведени законно или в нарушение на правата по т. 1.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) Правата по ал. 1 се отстъпват от артиста-изпълнител срещу възнаграждение с отделен писмен договор. Възнаграждението може да се уговори като част от приходите или по друг начин.

(3) Ако в договора между артиста-изпълнител и продуцента на звукозаписи не е уговорено друго, артистът-изпълнител има право да разрешава и на други лица да записват и разпространяват негови изпълнения. Всякаква уговорка, която ограничава правото на артиста-изпълнител да дава такова разрешение, не може да има действие за повече от пет години.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г.).

Вторично използване на звукозаписи (Загл. изм. – ДВ, бр. 21 от 2014 г.)

Чл. 77. (1) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2005 г., предишен текст на чл. 77, бр. 21 от 2014 г.) Размерът на възнагражденията на артистите-изпълнители и на продуцентите на звукозаписи за излъчване по безжичен път, предаване и препредаване по кабел или за публично изпълнение чрез апарати за озвучаване или по друг начин на техни изпълнения и звукозаписи, които са били вече разгласени, се определя по реда на § 5 от допълнителните разпоредби, като половината от сумата се предоставя на артистите-изпълнители, а другата половина - на продуцентите на звукозаписи.

(2) (Нова – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) Когато артистът-изпълнител има право на възнаграждение под формата на периодични плащания, след петдесетата година от законното публикуване на звукозаписа или ако той не е бил публикуван – след петдесетата година от неговото законно съобщаване на публиката, от плащанията не могат да се приспадат евентуални авансово платени суми и каквито и да е удръжки, установени с договор, сключен преди изтичането на петдесетата година от законното публикуване, съответно съобщаване на публиката, на звукозаписа.

(3) (Нова – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) В случай че петдесет години след законното публикуване на звукозаписа или ако не е бил публикуван – петдесет години след неговото законно съобщаване на публиката, продуцентът на звукозаписа не предлага достатъчен брой екземпляри от звукозаписа за продажба или не предлага по безжичен път или по кабел достъп на неограничен брой лица до звукозаписа по начин, позволяващ този достъп да бъде осъществен от място и по време, индивидуално избрани от всеки от тях, артистът-

изпълнител може да прекрати договора, с който е отстъпил на продуцента правото да използва звукозаписа. Тази възможност може да бъде упражнена, ако продуцентът не осъществи някое от действията по използване на звукозаписа, указани в изречение първо, в срок една година от получаване на уведомлението на артиста-изпълнител за намерението му да прекрати договора. Отказът от страна на артиста-изпълнител от правото да поиска такова прекратяване е недействителен.

Допълнително възнаграждение

Чл. 77а. (Нов – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) (1) В случай че в договор, с който артист-изпълнител е отстъпил на продуцент правото да използва звукозапис с негово изпълнение, е предвидено възнаграждението да се заплаща не под формата на периодични плащания, артистът-изпълнител има право да получава допълнително годишно възнаграждение от продуцента за всяка пълна календарна година след петдесетата година от законното публикуване на звукозаписа или ако той не е бил публикуван – след петдесетата година от неговото законно съобщаване на публиката. Отказът от страна на артиста-изпълнител от правото да получава допълнително възнаграждение е недействителен.

(2) Общата сума на допълнителното годишно възнаграждение за една година, която продуцентът дължи на артиста-изпълнител съгласно ал. 1, съответства на 20 процента от приходите, получени от продуцента през годината, предхождаща годината, за която се плаща допълнителното годишно възнаграждение. Продуцентът е длъжен при поискване веднъж годишно да предоставя на съответната организация за колективно управление на права на артистите-изпълнители и на артистите-изпълнители, които имат право на допълнително възнаграждение съгласно ал. 1, информацията, необходима за изплащането на това възнаграждение.

(3) Допълнителното възнаграждение по ал. 1 се събира, разпределя и изплаща само чрез организация за колективно управление на права.

(4) Приходи на продуцента по смисъла на ал. 2 са приходите, които произтичат от възпроизвеждането и разпространението на записа, както и от предлагането по безжичен път или по кабел на достъп на неограничен брой лица до записа или до част от него по начин, позволяващ този достъп да бъде осъществен от място и по време, индивидуално избрани от всеки от тях, получени от продуцента преди приспадането на разходите.

Участие в заснемането на филм

Чл. 78. (1) (Доп. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм., бр. 99 от 2005 г.) Ако в договора за изпълнение не е уговорено друго, смята се, че артистът-изпълнител, който участва в заснемането на филм или друго аудио-визуално произведение, е отстъпил на продуцента на произведението и правото за публично прожектиране на записаното изпълнение, за излъчването му по безжичен път, предаването и препредаването му по кабел, както и за възпроизвеждането му върху видеоносители и тяхното разпространение.

(2) Роля, изпълнена от артист-изпълнител във филм или друго аудио-визуално произведение, може да бъде озвучена на същия език от друго лице само със съгласието на артиста, изпълнил ролята.

(3) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) Договорите по ал. 1 с артистите, изпълняващи главни роли, предвиждат и допълнително възнаграждение в процент от всеки бруто приход на продуцента от използването на произведението. Възнаграждението им се заплаща,

съгласно уговореното, от продуцента или от съответните ползватели. Когато възнаграждението им се заплаща от съответния ползвател, продуцентът е длъжен да предвиди това в договорите, които сключва за използване на произведението. Ако възнаграждението не е било уговорено, то се определя съгласно споразумение между сдруженията на актьорите, от една страна, и продуцентите или техни сдружения, от друга страна.

(4) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) Артисти, изпълняващи главни роли по смисъла на ал. 3, са, до доказване на противното, лицата, които са посочени в титрите на филма по начин, недвусмислено показващ, че са смятани за такива. Когато липсват такива указания, се вземат под внимание евентуални изрични уговорки по този въпрос в договора между продуцента и артиста-изпълнител, а ако такива уговорки там няма или договорът не е представен, се взема под внимание изричното мнение на сценариста, дадено писмено, независимо по кое време.

(5) (Нова - ДВ, бр. 77 от 2002 г.) В случай че телевизионната организация е същевременно и продуцент на филм или на аудио-визуално произведение, лицата по ал. 3 имат право на допълнително възнаграждение при всяко използване на произведението от тази организация, като размерът на това възнаграждение се определя съгласно ал. 3, изречения второ и четвърто.

(6) (Нова - ДВ, бр. 77 от 2002 г.) Лица, които изпълняват роля в аудио-визуално произведение с рекламно предназначение, имат право за срока, в който произведението се показва, на допълнително възнаграждение в процент от печалбата на рекламодателя от рекламираната дейност, изделие или услуга в страната. Това възнаграждение се уговаря в договора между продуцента и рекламодателя. Ако продуцентът и рекламодателят не се намират в пряка договорна връзка помежду си, продуцентът е длъжен да предвиди изплащането на това възнаграждение в договора си с лицето, което му е поръчало създаването на произведението.

(7) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Когато използването по ал. 3 се изразява в отдаване на екземпляри под наем или в заем, се прилагат и разпоредбите на чл. 22а.

Разрешение от колективни изпълнители

Чл. 79. Участниците в колективни изпълнения, като хор, оркестър, ансамбъл или друга артистична група, упълномощават писмено едно лице да дава разрешенията съгласно тази глава за използването на техните изпълнения. Солистите и диригентът, както и режисьорът на сценично произведение дават разрешение отделно.

Посочване на имената при колективни изпълнения

Чл. 80. При колективни изпълнения се посочват или съобщават по обичайния за това начин името на ансамбъла или групата като цяло и имената на солистите, диригента и на режисьора на сценичното произведение, ако с тези лица не е уговорено друго.

Изпълнение по трудово правоотношение

Чл. 81. Разрешение за използване по чл. 76, ал. 1 на изпълнение, осъществено в рамките на трудово правоотношение, се дава от работодателя, освен ако с артиста-изпълнител е уговорено друго.

Времетраене

Чл. 82. (Изм. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г., бр. 21 от 2014 г.) (1) Правата на артистите-изпълнители продължават петдесет години след датата на изпълнението.

(2) В случай че на изпълнението е бил направен запис, който е различен от звукозапис и е законно публикуван или законно съобщен на публиката в срока по ал. 1, времетраенето на правото продължава петдесет години от датата на това събитие, а ако са настъпили и двете събития – от по-ранната от двете дати.

(3) В случай че на изпълнението е бил направен звукозапис, който е бил законно публикуван или законно съобщен на публиката в срока по ал. 1, времетраенето на правото продължава седемдесет години от датата на това събитие, а ако са настъпили и двете събития – от по-ранната от двете дати.

(4) Сроковете по ал. 1, 2 и 3 започват да текат от първи януари на годината, следваща годината, през която е настъпило събитието, което ги поражда.

Закрила на наименованията на артистични групи

Чл. 83. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм., бр. 28 от 2005 г.) Наименованието на артистична група се регистрира от Министерството на културата по ред, определен от Министерския съвет. За подаване на искане за регистрация, за извършване на справка по регистъра и за издаване на документи за вписани в регистъра обстоятелства се събират такси в размери, определени с тарифа, одобрена от Министерския съвет.

(2) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) Наименованията на артистичните групи се регистрират задължително на кирилица. По желание на заявителя в регистрацията може да бъде добавено същото наименование, изписано на друга азбука.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) Регистрираното по ал. 1 наименование не може да се използва от друга група.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) Ако друга група е използвала същото или подобно наименование преди регистрацията, тя може да поиска заличаване на регистрацията.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) Споровете за сходство, както и коя от групите е започнала първа да използва наименованието, се решават от съда.

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) Правото на наименование по ал. 1 се закрива в продължение на десет години след прекратяване на дейността на артистичната група. Срокът започва да тече от първи януари на годината, следваща годината на прекратяването.

Прилагане по аналогия

Чл. 84. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм., бр. 77 от 2002 г., бр. 99 от 2005 г., доп., бр. 21 от 2014 г.) Разпоредбите на чл. 18, ал. 3, чл. 18а, 19, 21, 22, 22а, 23, чл. 24, ал. 1, т. 1, 6, 8, 12 и 14, чл. 25, ал. 1, т. 2, чл. 25а, 26, 32, 33, 34, 36, 37, 42 и чл. 58, ал. 1 се прилагат съответно и относно правата на артистите-изпълнители, а на чл. 66 - относно правата на лицата по чл. 78, ал. 3.

Глава десета

ПРАВА НА ПРОДУЦЕНТИТЕ НА ЗВУКОЗАПИСИ

Носител на правото

Чл. 85. Продуцент на звукозапис е физическото или юридическото лице, което организира осъществяването на първия запис и осигурява финансирането му.

Имуществени права

Чл. 86. (1) Продуцентът има изключително право да разрешава срещу заплащане:

1. възпроизвеждането и разпространението на записа;
2. (доп. - ДВ, бр. 77 от 2002 г., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) вноса и износа в трети държави на екземпляри от записа в търговско количество, независимо дали са произведени законно или в нарушение на правата по т. 1;
3. (изм. и доп. - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) публичното изпълнение, излъчването по безжичен път и предаването и препредаването на записа по кабел;
4. (нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) предлагането по безжичен път или чрез кабел или друго техническо средство на достъп на неограничен брой лица до записа или част от него по начин, позволяващ този достъп да бъде осъществен от място и по време, индивидуално избрано от всеки от тях;
5. (нова - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) преработката и синхронизацията на записа.

(2) Продуцентът може да отстъпва с договор отделни свои права по ал. 1 на други лица, в т.ч. автори и изпълнители на записаните произведения.

Неимуществени права

Чл. 87. (1) Продуцентът има право да изисква при възпроизвеждането и разпространението на направените от него записи името му да бъде посочвано по обичайния за това начин върху звуконосителите, включително и върху техните обложки и кутии.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 99 от 2005 г.).

Вторично използване

Чл. 88. (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Възнагражденията на продуцентите на звукозаписи за излъчване по безжичен път, предаване и препредаване по кабел или за публично изпълнение чрез апарати за озвучаване или по друг начин на техни звукозаписи, които са били вече разгласени, се определят и заплащат по начина и реда, предвидени в чл. 77.

Времетраене

Чл. 89. (Изм. - ДВ, бр. 77 от 2002 г., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г., бр. 21 от 2014 г.) (1) Правата на продуцентите на звукозаписи продължават петдесет години след датата на осъществяването на записа.

(2) В случай че звукозаписът е бил законно публикуван в срока по ал. 1, времетраенето на правото продължава седемдесет години от това събитие. Ако звукозаписът не е бил

законно публикуван, но е бил законно съобщен на публиката в срока по ал. 1, времетраенето на правото продължава седемдесет години след датата на това съобщаване.

(3) Сроковете по ал. 1 и 2 започват да текат от първи януари на годината, следваща годината, през която е настъпило събитието, което ги поражда.

(4) В случай че договор между продуцента на звукозапис и артист-изпълнител, участващ в записа, бъде прекратен по реда на чл. 77, ал. 3, правото на продуцента върху този запис се прекратява от момента на прекратяването на договора с артиста-изпълнител.

Прилагане по аналогия

Чл. 90. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм., бр. 77 от 2002 г., бр. 99 от 2005 г.) Разпоредбите на чл. 8, чл. 18, ал. 3, чл. 18а, 19, 21, 22, 22а, 23, чл. 24, ал. 1, т. 1, 3, 6, 8, 11, 12, 13 и 14, чл. 25, ал. 1, т. 2, чл. 25а, 26, 32, 33, 34 и 36 се прилагат съответно и относно продуцентите на звукозаписи.

Глава десета "а"

(Нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г.)

ПРАВА НА ФИЛМОВИТЕ ПРОДУЦЕНТИ

Съдържание на правото

Чл. 90а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) (1) Продуцентът на първоначалния запис на филм или друго аудио-визуално произведение има по отношение оригинала на филма и копията от него, получени в резултат на този запис, изключително право да разрешава срещу заплащане:

1. размножаването им;
2. публичното им прожектиране;
3. (изм. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) публичното им изпълнение и излъчването им по безжичен път;
4. (изм. - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) предаването и препредаването им по кабел;
5. възпроизвеждането им;
6. разпространението им;
7. превеждането, дублирането и субтитрирането им;
8. (изм. - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) предлагането по безжичен път или по кабел на достъп на неограничен брой лица до филма или част от него по начин, позволяващ този достъп да бъде осъществен от място и по време, индивидуално избрани от всеки от тях;
9. (нова - ДВ, бр. 77 от 2002 г., доп., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) вноса и износа в трети държави на копия от филма в търговско количество, независимо дали са произведени законно или в нарушение на правото по т. 1 или т. 5;
10. (нова - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) преработката и синхронизацията на записа.

(2) Продуцентът има право да изисква при използване на филма името или наименованието му да бъде посочвано по обичайния за това начин.

Времетраене

Чл. 90б. (Нов - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г., бр. 21 -

от 2014 г.) Правата на продуцента по тази глава продължават петдесет години. Срокт започва да тече от 1 януари на годината, през която е направен записът, но ако записът е бил законно публикуван или законно съобщен на публиката през този период, срокът започва да тече от 1 януари на годината, следваща годината на това събитие, а ако са настъпили и двете - от това, което е настъпило по-рано.

Прилагане по аналогия

Чл. 90в. (Нов - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм., бр. 77 от 2002 г., бр. 99 от 2005 г.) Разпоредбите на чл. 8, чл. 18, ал. 3, чл. 18а, 19, 21, 22, 22а, 23, чл. 24, ал. 1, т. 1, 2, 3, 6, 8, 11, 12, 13 и 14, чл. 25, ал. 1, т. 2, чл. 25а, 26, 32, 33, 34 и 36 се прилагат съответно и за филмовите продуценти.

Глава единадесета ПРАВА НА РАДИО- И ТЕЛЕВИЗИОННИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Съдържание на правото

Чл. 91. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., бр. 77 от 2002 г.) Радио- и телевизионната организация, която е осъществила първоначалното излъчване или предаване на собствена програма, има изключително право да разрешава срещу заплащане:

1. (изм. - ДВ, бр. 99 от 2005 г., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) преизлъчването по безжичен път или препредаването по електронни съобщителни мрежи на програмата;
2. записването, възпроизвеждането и разпространението на записите от програмата;
3. (изм. - ДВ, бр. 99 от 2005 г., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) предлагането по безжичен път или по друга електронна съобщителна мрежа на достъп на неограничен брой лица до програмата или част от нея по начин, позволяващ този достъп да бъде осъществен от място и по време, индивидуално избрани от всеки от тях;
4. (нова - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г., доп., бр. 21 от 2014 г.) публичното изпълнение на програмата, ако това се извършва в места, достъпни за публика срещу заплащане на входна такса.

(2) Разпоредбата на предходната алинея се прилага и когато програма, изпратена от радио- или телевизионна организация чрез сигнал до телекомуникационен спътник, се преизлъчва или препредава, записва, възпроизвежда и разпространява от друго лице.

(3) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) Когато радио- и телевизионната организация по ал. 1 или упълномощеното от нея лице ограничи кръга от лица, приемащи нейната програма, като кодира сигнала, който я съдържа, съгласието се счита за дадено само при условие, че декодиращото средство се осигурява от излъчващата организация или с нейно съгласие.

(4) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) При всяко използване на програмата по смисъла на ал. 1 използващата организация е длъжна да съобщава по подходящ начин наименованието на организацията, която е осъществила първото излъчване или предаване на програмата.

(5) (Нова - ДВ, бр. 77 от 2002 г., изм., бр. 99 от 2005 г., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Когато радио- или телевизионна организация разрешава едновременното, изцяло и в непроменен вид предаване на програмата си чрез електронна съобщителна мрежа на друга организация, разрешението, дадено от радио- или телевизионната организация, включва изрично и правата за излъчване и предаване на произведенията, включени в програмата, ако тези права са й надлежно отстъпени.

Времетраене

Чл. 92. Правата на радио- и телевизионните организации по тази глава продължават петдесет години. Срокът започва да тече от първи януари на годината, следваща годината на първото излъчване или предаване на програмата.

Прилагане по аналогия

Чл. 93. (Изм. - ДВ, бр. 77 от 2002 г., бр. 99 от 2005 г.) Разпоредбите на чл. 8, чл. 18, ал. 3, чл. 18а, 19, чл. 21, ал. 1, чл. 22, 23, чл. 24, ал. 1, т. 1, 2, 3, 8, 12, 13 и 14, чл. 25а и 36 се прилагат съответно и за радио- и телевизионните организации.

Удостоверяване на правото за произвеждане и разпространение

Чл. 93а. (Нов - ДВ, бр. 10 от 1998 г., отм., бр. 28 от 2000 г.).

Глава единадесета "а"

(Нова - ДВ, бр. 77 от 2002 г.)

ПРАВА НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ НА БАЗИ ДАННИ

Носител на правото

Чл. 93б. (Нов - ДВ, бр. 77 от 2002 г.) (1) Носител на правото е производителят на базата данни.

(2) Производител на база данни е физическото или юридическото лице, което е поело инициативата и риска за инвестиране в събирането, сверяването или използването на съдържанието на база данни, ако това инвестиране е съществено в количествено или качествено отношение.

Съдържание на правото

Чл. 93в. (Нов - ДВ, бр. 77 от 2002 г.) (1) Производителят на база данни има право да забрани:

1. извличането чрез постоянно или временно пренасяне на съдържанието на базата данни или на негова съществена в количествено или качествено отношение част върху друг носител по какъвто и да е начин и под каквато и да е форма;

2. повторното използване на съдържанието на базата данни или на негова съществена в количествено или качествено отношение част чрез разгласяване под каквато и да е форма, включително разпространение на копия, отдаване под наем или предоставяне по цифров път.

(2) Даването в заем не е извличане или повторно използване по смисъла на ал. 1.

(3) Правото по ал. 1 може да се отчуждава или да бъде отстъпвано на други лица.

(4) Производителят на база данни има право да забрани действията по ал. 1 и по отношение на несъществена част от съдържанието ѝ, когато тези действия се извършват повторно и систематично по начин, който противоречи на нормалното ѝ използване или може да увреди законните интереси на производителя.

Прекратяване на правото

Чл. 93г. (Нов - ДВ, бр. 77 от 2002 г.) (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 99 от 2005 г., в сила от 1.01.2007 г.) Първата продажба на територията на държавите - членки на Европейския съюз на материално копие от база данни от носителя на правото по чл. 93в или с негово съгласие води до прекратяване на правото му да контролира по-нататъшните продажби на копието от нея на тази територия.

(2) Когато база данни се предава в цифрова форма, включително в комуникационна мрежа, правото по чл. 93в не се прекратява по отношение на материализираните копия от базата данни, направени от получателя със съгласието на носителя на това право.

Колизия с други права

Чл. 93д. (Нов - ДВ, бр. 77 от 2002 г.) (1) Правото по чл. 93в възниква независимо от това, дали базата данни или частите от съдържанието ѝ се ползват от закрилата на авторско право или на сродни на него права.

(2) Правото по чл. 93в не може да бъде упражнявано по начин, който би могъл да доведе до накърняване или ограничаване на авторски или сродни на тях права върху съдържанието на базата данни.

Права и задължения на законните ползватели

Чл. 93е. (Нов - ДВ, бр. 77 от 2002 г.) (1) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Лицето, което законно е придобило правото да използва база данни или копие от нея, може свободно да извършва действията по чл. 18, ал. 2, т. 1, 2, 3, 4, 5, 7 и 8 с нея, както и действия, свързани с резултатите, евентуално получени от превода, преработката, обработката и каквито и да е други изменения, които е направило с нея, когато това е необходимо за достъп до съдържанието на базата данни и за нормалното ѝ използване. Когато това лице има право да използва само част от базата данни, тази разпоредба се прилага само по отношение на тази част.

(2) (Предишна ал. 1 - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Когато една база данни е била разгласена по какъвто и да е начин, производителят ѝ не може да възпрепятства извличането или повторното използване на несъществена част от съдържанието ѝ за каквито и да е цели от лице, което е придобило по законен начин достъп до нея. Ако законният ползвател има право да извлича или използва повторно само част от базата данни, тази разпоредба се прилага само по отношение на тази част.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Законният ползвател на база данни, която е била разгласена по какъвто и да е начин, не може да извършва действия, които противоречат на нормалното ѝ използване или увреждат законните интереси на производителя ѝ.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Законният ползвател на база данни, която е била разгласена по какъвто и да е било начин, не може да уврежда правата на носителя на авторско право или сродно на него право върху произведенията или другите обекти, съдържащи се в нея.

(5) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Всяка договореност, противоречаща на разпоредбите на ал. 1, 2, 3 и 4, е нищожна.

Изключения

Чл. 93ж. (Нов - ДВ, бр. 77 от 2002 г.) Законният ползвател на база данни, която е била разгласена по какъвто и да е начин, може без съгласието на производителя ѝ да извлича или да използва повторно по смисъла на чл. 93в съществена част от нейното съдържание в следните случаи:

1. извличане за лично ползване на съдържание на база данни, която не е в електронна форма;
2. извличане без търговска цел за илюстриране при обучение или при научни изследвания в обем, оправдан от целта, при посочване на източника;
3. извличане или повторно използване за целите на националната сигурност или в административно или съдебно производство.

Времетраене

Чл. 93з. (Нов - ДВ, бр. 77 от 2002 г.) (1) Правата по чл. 93в продължават петнадесет години. Срокът започва да тече от първи януари на годината, следваща годината, през която е завършено създаването на базата данни.

(2) В случай че базата данни е била разгласена по какъвто и да е начин преди изтичането на срока по ал. 1, срокът започва да тече от първи януари на годината, следваща годината на разгласяването.

(3) Всяка нова съществена инвестиция в базата данни, която води до съществено изменение в съдържанието на базата данни, поставя началото на нов самостоятелен срок на закрила по отношение на частта, която е резултат на тази инвестиция.

Дял трети

ЗАЩИТА НА АВТОРСКОТО ПРАВО И НА СРОДНИТЕ МУ ПРАВА

Глава дванадесета ГРАЖДАНСКОПРАВНА ЗАЩИТА

Иск за обезщетение

Чл. 94. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм., бр. 72 от 2002 г., бр. 99 от 2005 г.) (1) Който наруши авторско право, сродно на него право или друго право по този закон, дължи обезщетение на носителя на правото или на лицето, на което той е отстъпил изключително право за използване.

(2) Обезщетение се дължи за всички вреди, които са пряка и непосредствена последица от нарушението.

(3) При определяне размера на обезщетението съдът взема предвид и всички обстоятелства, свързани с нарушението, пропуснатите ползи и неимуществените вреди, както и приходите, реализирани от нарушителя вследствие на нарушението.

(4) Съдът определя справедливо обезщетение, което трябва да въздейства възпиращо и предупредително на нарушителя и на останалите членове на обществото.

Особени случаи на иск за обезщетение

Чл. 94а. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) (1) Когато искът е установен по основание, но няма достатъчно данни за неговия размер, ищецът може да иска като обезщетение:

1. от петстотин до сто хиляди лева, като конкретният размер се определя по преценка на съда при условията на чл. 94, ал. 3 и 4, или

2. равностойността на предмета на нарушението по цени на дребно на правомерно възпроизведени екземпляри.

(2) При определяне на обезщетението по ал. 1 се вземат предвид и приходите, получени вследствие на нарушението.

Други искове

Чл. 95. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм., бр. 77 от 2002 г., предишен текст на чл. 95, бр. 99 от 2005 г.) Когато произведение, обекти по чл. 72 или бази данни по глава единадесета "а" се използват в нарушение на разпоредбите на този закон, носителят на правото или лицето, на което той е отстъпил изключително право за използване, може да иска по съдебен ред:

1. (нова - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) установяване факта на нарушението;

2. (изм. - ДВ, бр. 77 от 2002 г., предишна т. 1, бр. 99 от 2005 г.) преустановяване на неправомерното използване или забрана за извършване на дейността, която ще съставлява неправомерно използване;

3. (доп. - ДВ, бр. 77 от 2002 г., предишна т. 2, бр. 99 от 2005 г.) изземване и унищожаване на неправомерно възпроизведените екземпляри от произведението, обектите по чл. 72 или базите данни по глава единадесета "а", както и на негативите, матриците, клишетата и други подобни, предназначени за възпроизвеждане на екземплярите;

4. (доп. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., предишна т. 3, бр. 99 от 2005 г.) изземване от употреба на презаписващите, декодиращите и възпроизвеждащите устройства, използвани изключително за извършване на нарушения;

5. (изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., предишна т. 4, изм., бр. 99 от 2005 г.) да му бъдат предадени вещите по т. 3;

6. (нова - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) разгласяване за сметка на нарушителя на диспозитива на решението на съда в два всекидневника и в определен от съда часови пояс на телевизионна организация с национално покритие.

(2) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Изземване по смисъла на ал. 1, т. 3 и 4 може да се иска както по отношение на предмети, намиращи се на определено място, така и по отношение на предмети, намиращи се в търговската мрежа като цяло.

Особени ищци

Чл. 95а. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) (1) Право на иск по чл. 94, 94а и 95 освен носителите на съответното право и лицата, на които те са отстъпили изключително право за използване, имат и:

1. (изм. - ДВ, бр. 21 от 2014 г.) организациите за колективно управление на права съгласно чл. 40, ал. 8, и

2. професионалните защитни организации на правоносителите.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2007 г., бр. 21 от 2014 г.) Организациите по ал. 1 могат да предявяват искове и да искат налагането на мерки само по повод на права, които са им

поверени за управление, съответно за защита. Организациите по ал. 1, т. 1, когато предявяват иски или искат налагането на мерки, не следва да установяват индивидуални права на управление, съответно за защита, поверени им от техни членове и от сродни организации от чужбина, с които са сключили договори за взаимно представителство на техни членове. В тези случаи разпоредбата на чл. 26, ал. 4 от Гражданския процесуален кодекс не се прилага.

Носене на отговорност

Чл. 95б. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Юридическите лица и едноличните търговци носят гражданска отговорност за нарушаването на права по този закон, извършено виновно от лицата, които ги представляват, съответно от техни служители или от лица, наети от тях. В този случай вината се предполага до доказване на противното.

Осигуряване на доказателства по иски и обезпечителни производства

Чл. 95в. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) (1) Когато ищецът е представил доказателства в подкрепа на исканията си, но е посочил и други доказателства от значение за решаване на делото, които се намират под контрола на ответника, съдът може по искане на ищеца да задължи ответника да представи тези доказателства.

(2) Съдът може при условията на ал. 1 по искане на ищеца да задължи ответника да осигури възможност за запознаване с банкови, финансови и търговски документи, които се намират под негов контрол.

(3) Ищецът е длъжен да не разгласява съдържащата се в документите по ал. 2 информация.

(4) Представянето на доказателство за единично или еднократно неправомерно използване на закрилян по този закон обект се приема като достатъчно основание за прилагане на разпоредбите на ал. 1 и 2.

(5) Наличието на обстоятелствата, свързани с твърдяно нарушение, може да се установи и с представянето на доказателства за единично или еднократно неправомерно използване на закрилян по този закон обект.

Искане на информация за произхода и разпространителските мрежи при нарушение

Чл. 95г. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) (1) Съдът може по искане на ищеца да задължи ответника или трето лице да предостави информация относно обстоятелства, които са от значение за решаване на делото.

(2) Трето лице по смисъла на ал. 1 е всяко лице, което:

1. държи стоки - предмет на нарушение, или

2. предоставя услуги, водещи до нарушение, или

3. ползва услуги, които съставляват нарушение, или

4. е посочено от лице по т. 1 - 3 като участник в изработването, производството или разпространението на тези стоки или услуги.

(3) Информацията по ал. 2 може да включва:

1. имената и адресите на продуцентите, производителите, разпространителите, доставчиците и други лица, които са били преди това държатели на стоките или услугите, както и на предполагаемите разпространители на едро и дребно;

2. информация за продуцираните, произведените, доставените, получените или поръчаните количества, както и средствата, получени за въпросните стоки или услуги.

(4) Алинея 1 не се прилага, когато изпълнението ѝ може да доведе до нарушаване разпоредба на друг закон.

(5) Разпоредбите на ал. 1 - 3 се прилагат само за действия, които се извършват за пряка или непряка икономическа или търговска изгода.

Подсъдност на споровете

Чл. 96. Споровете по този закон са подсъдни на окръжните съдилища.

Обезпечителни или привременни мерки (Загл. доп. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.)

Чл. 96а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 77 от 2002 г., бр. 99 от 2005 г., доп., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) При нарушение на авторско право, сродно на него право или право по чл. 93в или когато има достатъчно данни да се смята, че такова нарушение ще се извърши или някое доказателство ще се изгуби, унищожи или укрие, съдът, по искане на носителя на съответното право или лицето, на което той е отстъпил изключително право за използване, може, без да уведоми лицето, по отношение на което се иска обезпечителната или привременната мярка за това, да допусне и някои от следните мерки:

1. (изм. - ДВ, бр. 77 от 2002 г.) забрана за извършване на дейността, за която се твърди, че съставлява или ще съставлява неправомерно използване на произведение, обект по чл. 72 или база данни по глава единадесета "а";

2. (изм. - ДВ, бр. 77 от 2002 г., изм. и доп., бр. 99 от 2005 г.) изземване на екземплярите от произведението, от обектите по чл. 72 или от базата данни по глава единадесета "а", за които се твърди, че са неправомерно възпроизведени негативите, матриците, клишетата и други подобни, предназначени за възпроизвеждане на екземплярите, както и други доказателства от значение за доказване на нарушението;

3. изземване от употреба или запечатване на оборудването, за което се твърди, че се използва или ще се използва за извършване на нарушения;

4. запечатване на помещението, в което се твърди, че се извършва или ще се извърши нарушение.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2005 г., бр. 59 от 2007 г., доп., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Допускането, налагането и отменяването на обезпечителните или привременните мерки стават по реда на чл. 389 - 403 от Гражданския процесуален кодекс, с изключение на чл. 398, ал. 2, изречение първо и доколкото този закон не предвижда друго.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Обезпечителната или привременната мярка забрана за извършване на дейността се налага със съобщаването ѝ от съда.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 43 от 2005 г., бр. 99 от 2005 г., доп., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Обезпечителните или привременните мерки по ал. 1, т. 2, 3 и 4 се налагат от държавен или частен съдебен изпълнител, който извършва действието едновременно с връчването на съобщението за допускане обезпечението на ответника в тридневен срок от постъпването на молбата на ищеца до съдебния изпълнител. Обезпечителната или

привременната мярка, допусната за предотвратяване на предстоящо нарушение, се налага в срок, съобразен с целта ѝ. Иззетото имущество се предава по опис за пазене на ищеца, който може да го използва единствено като доказателствено средство.

(5) (Доп. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Ищецът или негов представител имат право да присъстват и съдействат при налагането на обезпечителните или привременните мерки.

(6) (Отм. - ДВ, бр. 43 от 2005 г.).

(7) (Доп. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Ако се установи, че наложена обезпечителна или привременна мярка е поискана неоснователно, ответната страна може да иска от лицето, което я е поискало, да ѝ заплати причинените вследствие на обезпечението вреди.

(8) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2005 г., доп., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Обезпечителна или привременна мярка по ал. 1, т. 1 може да бъде наложена и по отношение на трети лица, за които има достатъчно данни, че способстват за извършването на дейността, за която се твърди, че съставлява или ще съставлява неправомерно използване.

(9) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Носителят на съответното право или лицето, на което той е отстъпил изключително право за използване, е длъжен да не разгласява информация, станала му известна при или по повод на мерките по ал. 1.

Глава дванадесета "а" **(Нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г.)** **МЕРКИ НА ГРАНИЦАТА**

Основания и приложно поле

Чл. 96б. (Нов - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 77 от 2002 г.) Носителят на авторско, сродно на него право или право по чл. 93в, както и лицето, на което той е отстъпил изключително право за използване, може да поиска от митническите органи да задържат стоки, пренасяни през държавната граница на Република България, за които има основание да се смята, че нарушават закриляно от този закон право. За покриване на разходите по задържането се дължи такса, чийто размер се определя с тарифа, одобрена от Министерския съвет.

(2) Когато молителят е с местожителство или седалище извън страната, той трябва да посочи съдебен адрес на територията на Република България.

(3) Разпоредбите на тази глава се прилагат и по отношение временния внос и износ.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Не се задържат стоки с нетърговски характер, пренасяни като част от багажа на пътници, при условие че са в количество, определено за безмитен внос или износ.

Процедура по задържането

Чл. 96в. (Нов - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) (1) Задържането се осъществява въз основа на писмена молба от лице по чл. 96б, ал. 1, придружена от доказателства относно правата на молителя и основанията да се смята, че те са нарушени.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Когато установят, че са налице обстоятелствата по чл. 96б, ал. 1, митническите органи задържат стоките.

(3) Митническите органи уведомяват незабавно молителя, изпращача и получателя на стоките за задържането. Същите лица имат право да огледат задържаните стоки и да получат информация за тях.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Ако в срок 10 работни дни, след като е бил уведомен съгласно ал. 3 за задържането, молителят не представи доказателства, че е започната процедура пред съответния съд за решаване на спора по същество или че е допуснато обезпечение, митническите органи освобождават задържаните стоки при условие, че са спазени всички изисквания за редовен внос или износ. По мотивирано искане на молителя срокът може да бъде продължен с още десет работни дни.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Компетентните органи, пред които е започната законната процедура по ал. 4, решават по жалба на заинтересуваната страна дали мерките по задържането следва да бъдат потвърдени, изменени или отменени.

(6) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2005 г., изм., бр. 30 от 2006 г.) Отказът на митническите органи да удовлетворят молбата за задържане на стоките подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(7) (Предишна ал. 6 - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Когато искането за задържане не е било последвано от процедура по ал. 4 или се е оказало неоснователно, засегнатата страна има право на обезщетение.

Действия по инициатива на митническите органи

Чл. 96г. (Нов - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) (1) Митническите органи могат по своя инициатива или по искане на друг държавен орган да задържат стоки, за които имат основание да смятат, че нарушават закриляно от този закон право.

(2) В тези случаи митническите органи уведомяват незабавно лицата по чл. 96б, ал. 1, изпращача и получателя на стоките и им дават възможност да огледат задържаните стоки. Митническите органи могат да поискат от носителя на авторски или сродни на него права всякаква информация за извършване на експертиза.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г.) Решението по ал. 1 може да бъде обжалвано по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(4) Ако в срок 10 работни дни от задържането на стоките не последва процедура пред съответния съд за решаване на спора по същество или няма определение на съда за допускане на обезпечение, митническите органи освобождават задържаните стоки, при условие че са спазени всички изисквания за редовен внос или износ.

(5) Митническите органи не носят отговорност за предприетите от тях добросъвестни действия по задържането на стоките.

Допълнителна регламентация

Чл. 96д. (Нов - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) По прилагането на тази глава Министерският съвет издава наредба.

Глава дванадесета "б"

(Нова - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) ПРИНУДИТЕЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ

Принудителни административни мерки

Чл. 96е. (Нов - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) (1) За предотвратяване и преустановяване на нарушения по този закон, както и за предотвратяване или отстраняване на вредни последици от тях министърът на културата или определен от него заместник-министър има право:

1. да разпoredи писмено на нарушителя да преустанови нарушението на този закон;
2. да разпoredи писмено на нарушителя предприемането на конкретни мерки за отстраняване на нарушението в подходящ срок;
3. да изиска от нарушителя да декларира, че ще преустанови нарушението на този закон и ако е необходимо, да го задължи да направи декларацията обществено достояние;
4. да разпoredи прекратяване на всяко нарушение на този закон и ако е необходимо, да направи разпoreждането за прекратяване на нарушението обществено достояние.

(2) Принудителните административни мерки по ал. 1 се прилагат с мотивирана заповед на министъра на културата или оправомощен от него заместник-министър. В заповедта се определят видът на принудителната административна мярка, както и подходящ срок, в който да се представят доказателства за нейното изпълнение.

(3) Заповедта по ал. 2 се връчва с препоръчано писмо с обратна разписка или чрез общинската администрация по постоянния адрес на лицето, а за едноличните търговци и юридическите лица - по седалище и адрес на управление, съгласно съдебната, съответно търговската регистрация.

(4) Заповедта, с която е приложена принудителна административна мярка, подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Глава тринадесета **АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ**

Наказания

Чл. 97. (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1998 г., доп., бр. 28 от 2000 г.) Който в нарушение разпоредбите на този закон:

1. (изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм. и доп., бр. 99 от 2005 г.) възпроизвежда или разпространява видеоносители с възпроизведени на тях филми или други аудио-визуални произведения, изпълнения, записи на филми или други аудио-визуални произведения;

2. (изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм. и доп., бр. 99 от 2005 г.) възпроизвежда или разпространява звуконосители с възпроизведени на тях произведения, изпълнения или звукозаписи;

3. организира, независимо по какъв начин, публично прожектиране на филми и други аудио-визуални произведения;

4. (изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) предоставя звукозаписни или видеозаписни услуги на други лица с цел изготвяне на единични копия от произведения или други обекти, защитени от този закон;

5. (изм. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) организира публично изпълнение на живо или чрез запис на произведения, на записани изпълнения, на звукозаписи, на записи на филм или друго аудио-визуално произведение или на части от тях, както и на радио-или телевизионна програма или на част от нея; -

5а. (нова - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) организира публично представяне на произведение; -

6. (изм. - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) излъчва по безжичен път, предава или препредава по кабел произведения, изпълнения, звукозаписи, записи на филми или други аудио-визуални произведения или радио- или телевизионни програми;

7. (изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., доп., бр. 99 от 2005 г.) издава, възпроизвежда или разпространява издадени произведения;

8. (изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) притежава компютърна програма, като знае или има основание да предполага, че това е незаконно;

9. (нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм., бр. 99 от 2005 г.) възпроизвежда, съхранява в паметта на компютър, разпространява или използва по друг начин компютърни програми;

10. (нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) възпроизвежда или разпространява произведения на приложното изкуство, дизайна и народните художествени занаяти, фотографски произведения и произведения, създадени по начин, аналогичен на фотографския;

11. (нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм., бр. 77 от 2002 г.) използва неправомерно произведение по чл. 3, ал. 1, т. 6 и 8; 12. (нова - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) запаметява под цифрова форма в електронен носител филми или други аудио-визуални произведения, музикални произведения, изпълнения, звукозаписи, записи на филми или други аудио-визуални произведения;

13. (нова - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) предлага по безжичен път или по кабел достъп на неограничен брой лица до произведението, обекта по чл. 72 или до част от него по начин, позволяващ този достъп да бъде осъществен от място и по време, индивидуално избрани от всеки от тях;

14. (нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г., предишна т. 12, бр. 99 от 2005 г., отм., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.);

15. (нова - ДВ, бр. 77 от 2002 г., предишна т. 13, изм., бр. 99 от 2005 г., отм., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.);

16. (нова - ДВ, бр. 77 от 2002 г., предишна т. 14, бр. 99 от 2005 г., отм., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.);

(доп. - ДВ, бр. 77 от 2002 г., изм., бр. 99 от 2005 г., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) се наказва с глоба или имуществена санкция в размер от две хиляди до двадесет хиляди лева, ако не подлежи на по-тежко наказание, и предметът на нарушението, независимо чия собственост е, се отнема в полза на държавата и се предава за унищожаване на органите на Министерството на вътрешните работи.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1998 г., доп., бр. 28 от 2000 г., бр. 77 от 2002 г., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) При повторно и всяко следващо нарушение по ал. 1 в едногодишен срок от налагане на предишното наказание глобата или имуществената санкция е от три хиляди до тридесет хиляди лева и предметът на нарушението, независимо чия собственост е, се отнема в полза на държавата и се предава за унищожаване на органите на Министерството на вътрешните работи.

(3) При системни нарушения мястото, в което те се извършват, като магазин, студио, заведение, киносалон, театър, седалище на търговец и други подобни, се запечатва за срок от три до шест месеца.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1998 г., бр. 99 от 2005 г., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г., доп., бр. 21 от 2014 г.) На организация за колективно управление на права, която упражнява дейност по колективно управление на авторски или сродни на тях права, без да е регистрирана по реда на този закон, или която не изпълни задължение или изискване по чл. 40, ал. 4, 5 и 11, чл. 40г, ал. 3, чл. 40д, ал. 1 и чл. 40е, се налага имуществена санкция в размер от две хиляди до двадесет хиляди лв.

(5) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) На лице, което произвежда, разпространява, рекламира или внася, както и притежава с търговска цел декодиращо средство, което може да осигури достъп до кодиран сигнал на лица, извън определената от излъчващата организация аудитория, се налагат санкциите по ал. 1 или 2.

(6) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм. и доп., бр. 77 от 2002 г., доп., бр. 99 от 2005 г.) На лице, което умишлено премахне, повреди, унищожи или разстрои, или по друг начин заобиколи, без да има право на това, технически средства за защита, които използват носителите на права, закриляни от този закон, като знае или има основания да предполага, че тези средства имат именно такова предназначение, се налагат санкциите по ал. 1 или 2.

(7) (Нова - ДВ, бр. 77 от 2002 г., изм., бр. 99 от 2005 г.) Санкциите по ал. 1 или ал. 2 се налагат и на лице, което произвежда, внася, разпространява, продава, дава под наем, предлага за продажба, рекламира с цел продажба или отдаване под наем или притежава с търговска цел устройства, изделия или съставни части, или предоставя услуги, които:

1. се предлагат или рекламират като средства за заобикаляне на технически средства за защита, или

2. имат само ограничено търговско предназначение, или приложение, различни от това да заобикалят технически средства за защита, или

3. са основно предназначени, произведени, пригодени или използвани да направят възможно или да улеснят заобикалянето на технически средства за защита.

(8) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г., предишна ал. 7, бр. 77 от 2002 г.) Санкциите по ал. 1 или 2 се налагат и на лице, което, без да има право на това и като знае или има основание да предполага, че това действие ще причини, позволи, улесни или укрие нарушение на закриляно от този закон право:

1. премахне или измени представена в електронна форма информация за режима на правата върху обект на авторско или сродно на него право;

2. (изм. и доп. - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) разпространява, включително и като внася с цел разпространение, публично изпълнява, излъчва по безжичен път, предава или препредава по кабел обект на авторско или сродно на него право, както и предлага достъп на неограничен брой лица до такъв обект по начин, позволяващ този достъп да бъде осъществен от място и по време, индивидуално избрани от всеки от тях, знаейки, че представена в електронна форма информация за режима на правата върху този обект е била премахната или изменена без право на това.

(9) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г., предишна ал. 8, бр. 77 от 2002 г., изм., бр. 99 от 2005 г.) Информация за режима на правата по смисъла на ал. 8 е информацията, позволяваща да се идентифицират обектът на авторско или сродно на него право, носителят на такова право, както и информация за условията за използване на такъв обект, а също и всякакъв номер или код, водещ до такава информация, при условие че който и да е от тези елементи на информацията фигурира върху екземплярите от обекта или се показва при неговото разгласяване.

(10) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Санкцията по ал. 1 или 2 се налага и на лице, което не изпълни приложена принудителна административна мярка по чл. 96е.

(11) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Санкцията по ал. 1 или 2 се налага и на лице, което възпрепятства изпълнението на обезпечителна или привременна мярка по чл. 96а.

(12) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Санкцията по ал. 1 или 2 се налага и на лице, което не изпълнява свое задължение по чл. 20а, ал. 6, чл. 26, чл. 58, ал. 4,

чл. 95в, ал. 3 или по чл. 96а, ал. 9.

(13) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Санкцията по ал. 1 или 2 се налага и на лице, което наруши забрана по чл. 93в.

Установяване на нарушенията и правомощия на длъжностните лица

Чл. 98. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм., бр. 28 от 2005 г., бр. 99 от 2005 г.) (1) Нарушенията по чл. 97 се установяват с акт, който се съставя от длъжностни лица, определени със заповед на министъра, отговарящ за културата, след извършване на проверка със съдействието на органите на Министерството на вътрешните работи.

(2) Длъжностните лица по ал. 1 имат право да:

1. изискват достъп до подлежащите на контрол обекти и да извършват проверки;
2. изискват необходимите документи във връзка с осъществяваните проверки;
3. предприемат мерки за обезпечаване на доказателства чрез изземване на трайни материални носители, съдържащи закриляни от закона обекти, свързани с установяване на нарушението;
4. (нова - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) дават задължителни разпореждания за отстраняване на несъответствия и нарушения на закона;
5. (нова - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) дават заключения по възраженията във връзка с установените нарушения;
6. (нова - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) уведомяват съответния специализиран орган за контрол в случаите, когато смятат, че е налице нарушение на друг нормативен акт.

(3) Длъжностните лица по ал. 1 са длъжни да:

1. отразяват точно фактите при извършената проверка в акта за нарушение;
2. опазват служебната и търговската тайна, станала им известна във връзка с извършваните проверки;
3. не разгласяват данни от проверките;
4. използват информацията от проверките само за целите на производството по нарушението.

Протокол за изземване

Чл. 98а. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) (1) Трайни материални носители, съдържащи закриляни от закона обекти, свързани с нарушението, се изземват от длъжностните лица по чл. 98, ал. 1 с протокол.

(2) В протокола по ал. 1 се посочват: датата и мястото на действията; времето, когато са започнали и завършили действията; лицата, които са участвали; констатираните факти и обстоятелства; направените искания, бележки и възражения, ако има такива; събраните доказателства - брой, вид на носителите, както и други данни.

(3) Протоколът се подписва от лицето, извършило действията, от проверяваното лице и поне от един свидетел.

(4) В случаите, когато проверяваното лице откаже да подпише протокола или отсъства, той се подписва поне от още един свидетел.

Задължение за съдействие

Чл. 98б. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Лицата, при които се извършва проверката по чл. 98, ал. 1, са длъжни да:

1. осигурят безпрепятствен достъп до проверяваните обекти;
2. оказват съдействие на длъжностните лица по повод на извършваната проверка;
3. предоставят исканите от длъжностното лице документи и доказателства.

Налагане и изпълнение на административните наказания

Чл. 98в. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) (1) Наказателните постановления се издават от министъра, отговарящ за културата, или от упълномощено от него длъжностно лице.

(2) Наказанията глоба или имуществена санкция се изпълняват доброволно в 7-дневен срок от влизането в сила на наказателното постановление или решението на съда, с което са наложени. Петдесет на сто от сумите постъпват по сметката на Национален фонд "Култура", а останалите - по бюджета на Министерството на културата.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г., бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г.) След изтичането на срока по ал. 2 копие от наказателното постановление се изпраща на Националната агенция за приходите за принудително изпълнение на наложената глоба или имуществена санкция по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) След влизането в сила на наказателното постановление трайните материални носители, отнети в полза на държавата, се предават за унищожаване на органите на Министерството на вътрешните работи.

Прилагане на Закона за административните нарушения и наказания

Чл. 98г. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Доколкото в тази глава не е предвидено друго, установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Дял четвърти ПРИЛОЖИМ ЗАКОН

Приложим закон при произведенията

Чл. 99. (1) Този закон се прилага за:

1. (изм. - ДВ, бр. 77 от 2002 г.) произведения, чиито автори са граждани на Република България или лица, които имат постоянен адрес в нея, независимо от това къде произведенията са били публикувани за първи път;
2. (нова - ДВ, бр. 99 от 2005 г., в сила от 1.01.2007 г.) произведения, чиито автори са граждани на държава - членка на Европейския съюз, или лица, които имат постоянен адрес в такава държава, независимо от това къде произведенията са били публикувани за първи път;
3. (изм. - ДВ, бр. 77 от 2002 г., предишна т. 2, бр. 99 от 2005 г., в сила от 1.01.2007 г.) произведения, чиито автори са граждани на държава, с която Република България е обвързана с международен договор в областта на авторското право, или лица, които имат постоянен адрес в такава държава, независимо от това къде са били публикувани за първи път;

път;

4. (предишна т. 3 - ДВ, бр. 99 от 2005 г., в сила от 1.01.2007 г.) произведения, които са публикувани за първи път или реализирани като архитектурни проекти на територията на Република България или на територията на държава, с която Република България е сключила международен договор в областта на авторското право, независимо от гражданството на техните автори;

5. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 99 от 2005 г., в сила от 1.01.2007 г.) произведения, които са били публикувани за първи път на територията на държава, с която Република България не е обвързана с международен договор в областта на авторското право, но едновременно с това или в срок от тридесет дни след това са били публикувани на територията на Република България или на територията на друга държава, с която Република България има такъв договор.

(2) Когато този закон се прилага за произведения, създадени от граждани на чужди държави, или за произведения, които са били публикувани за пръв път в чужбина, носителят на авторското право се определя по съответния чуждестранен закон.

(3) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) За произведения, създадени от граждани на трети държави, които са били публикувани за първи път в трети държави, времетраенето на авторското право се определя по съответния чуждестранен закон, ако той предвижда срокове на закрила, които са по-кратки, отколкото в този закон.

Приложим закон при правото на отчисления по чл. 20

Чл. 99а. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) (1) Разпоредбите на чл. 20 се прилагат при препродажба на произведения на автори, които са граждани на Република България или лица, които имат постоянен адрес в нея, когато мястото на препродажбата е на нейна територия.

(2) (В сила от 1.01.2007 г.) Член 20 се прилага и по отношение на всички автори и техни наследници, които са граждани или имат постоянен адрес в държава - членка на Европейския съюз.

(3) По отношение на автори, които са граждани на друга държава и нямат постоянен адрес в Република България, разпоредбите на чл. 20 се прилагат само при условие че съответната чужда държава допуска аналогично право за българските граждани.

Приложим закон при излъчването чрез спътник

Чл. 99б. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2005 г., в сила от 1.01.2007 г.) (1) Този закон се прилага при излъчването на произведение чрез спътник, когато сигналът се изпраща към спътника:

1. от територията на Република България;

2. от територията на държава, нечленуваша в Европейския съюз, която не предвижда равнище на закрила на това право, отговарящо на този закон, при условие че:

а) възходящата връзка към спътника започва от станция, разположена на територията на Република България, или

б) възходящата връзка към спътника не започва от станция, разположена на територията на държава, членуваша в Европейския съюз, но излъчването е извършено по поръчка на организация, чието седалище се намира на територията на Република България.

(2) Отговорността за излъчването се носи: в случаите по ал. 1, т. 1 - от излъчващата

организация; в случаите по ал. 1, т. 2, буква "а" - от оператора на станцията; в случаите по ал. 1, т. 2, буква "б" - от организацията, по чиято поръчка е извършено излъчването.

(3) Разпоредбите на ал. 1 и 2 се прилагат съответно и за правата по чл. 72.

Приложим закон при изпълненията

Чл. 100. (1) (Изм. - ДВ, бр. 77 от 2002 г.) Този закон се прилага за изпълненията на артистите-изпълнители, граждани на Република България или имащи постоянен адрес в нея, независимо къде са осъществени изпълненията.

(2) Този закон се прилага и за изпълненията на чуждестранни артисти- изпълнители, осъществени на територията на Република България.

(3) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2005 г., в сила от 1.01.2007 г.) Този закон се прилага и за изпълненията на чуждестранни артисти-изпълнители, граждани на държава - членка на Европейския съюз, или имащи постоянен адрес в такава държава, независимо къде са осъществени изпълненията.

Приложим закон при записите, програмите и филмите (Загл. изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г.)

Чл. 101. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., бр. 77 от 2002 г., доп., бр. 99 от 2005 г., в сила от 1.01.2007 г.) Този закон се прилага за обектите по чл. 72, т. 2, 3 и 4, осъществени от физически лица, граждани на Република България или имащи постоянен адрес в нея, от граждани на държави - членки на Европейския съюз, или имащи постоянен адрес в някоя от тях, или от юридически лица, чието седалище се намира на територията на страната или на територията на такава държава, независимо къде са били осъществени, както и за записите, осъществени или едновременно публикувани за първи път от чуждестранни лица на територията на Република България или на държава - членка на Европейския съюз.

Приложим закон при производителите на база данни

Чл. 101а. (Нов - ДВ, бр. 77 от 2002 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 99 от 2005 г., в сила от 1.01.2007 г.) Този закон се прилага за производителите на бази данни, ако са граждани на Република България или имат постоянен адрес в нея, или са граждани на държава - членка на Европейския съюз, или имат постоянен адрес в такава държава.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 99 от 2005 г., в сила от 1.01.2007 г.) Разпоредбата на ал. 1 се прилага и за юридическите лица, учредени в съответствие със законодателството на Република България, които имат седалище, централно управление или основна дейност на територията ѝ, както и за юридическите лица, учредени в съответствие със законодателството на някоя държава - членка на Европейския съюз, които имат седалище, централно управление или основна дейност на нейна територия. Ако юридическото лице има само седалище в Република България или в държавата - членка на Европейския съюз, се изисква дейността му да има реална връзка с нейната икономика.

Приложения на международни договори

Чл. 102. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., предишен текст на чл. 102, бр. 77 от 2002 г., доп., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Правата на чуждестранните артисти-

изпълнители, продуценти на звукозаписи, радио- и телевизионни организации и филмовите продуценти, извън тези, посочени в чл. 100, ал. 2 и 3 и чл. 101, се закрилят в съответствие с международните договори в областта на правата, сродни на авторското, по които Република България е страна. Времетраенето на закрилата в такива случаи продължава не по-дълго от времетраенето на закрилата, предоставена в страната, на която е гражданин носителят на права, и не може да превишава сроковете, установени съответно в чл. 82, 89, 90б и 92.

(2) (Нова - ДВ, бр. 77 от 2002 г., доп., бр. 99 от 2005 г., в сила от 1.01.2007 г.) Чуждестранните производители на бази данни, извън тези по чл. 101а, се закрилят в съответствие с международните договори, по които Република България е страна.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. (1) Носителят на авторското право, както и лице, на което е отстъпено изключителното право за използване на произведение, закриляно от този закон, могат да поставят на подходящо място върху екземплярите от произведението латинската буква "С", заградена в кръгче, пред своето име или наименование и годината на разгласяването.

(2) Продуцентът на звукозапис, както и лице, придобило изключително право за възпроизвеждане на звукозапис, закрилян от този закон, могат да поставят на подходящо място върху екземплярите от записа и тяхната опаковка латинската буква "Р", заградена в кръгче, пред своето име или наименование и годината на първото публикуване.

§ 1а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) (1) Не могат да се придобиват, да се отчуждават и да се държат с търговска цел трайни материални носители, съдържащи закриляни от закона обекти, които са възпроизведени в нарушение на закона.

(2) Трайните материални носители по ал. 1 се отнемат в полза на държавата с акт на административнонаказващия орган или съда и се предават за унищожаване на органите на Министерството на вътрешните работи.

(3) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2005 г., изм., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Унищожаване на предмета на нарушението по чл. 97, ал. 1, т. 8 и 9 е и неговото заличаване от електронния носител, на който е бил възпроизведен.

§ 2. По смисъла на този закон:

1. "разгласяване на произведение" е довеждането на произведението със съгласието на неговия автор за първи път до знанието на неограничен кръг лица, независимо от формата и начина, по който се осъществява това;

2. (изм. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) "публикуване на произведение" е довеждането на произведението до знанието на неограничен кръг лица посредством възпроизвеждане и разпространение на екземпляри от него, включително като звукозаписи или записи на филми или други аудио-визуални произведения, в достатъчно количество в зависимост от естеството на произведението;

3. (изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., бр. 77 от 2002 г.) "възпроизвеждане на произведение" е прякото или непрякото размножаване в един или повече екземпляри на произведението или на част от него, по какъвто и да е начин и под каквато и да е форма, постоянна или временна, включително запаметяването му под цифрова форма в електронен носител;

4. (изм. - ДВ, бр. 77 от 2002 г., бр. 99 от 2005 г.) "разпространение на произведение" е

продажбата, замяната, дарението, даването под наем, както и съхраняването в търговски количества, а също и предложението за продажба или даване под наем на оригинали и екземпляри от произведението;

5. (изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., бр. 99 от 2005 г.) "излъчване на произведение по безжичен път" е излъчването му по радио или телевизия по наземен път, както и включването му в непрекъснатата съобщителна верига, водеща до спътник и оттам обратно до Земята чрез сигнали, носещи програми, под контрола и на отговорност на излъчващата организация с оглед да бъде то прието, било пряко и индивидуално от публиката, било чрез посредничеството на организация, различна от излъчващата;

5а. (нова - ДВ, бр. 21 от 2014 г.) "съобщаване на публиката" е изпращането на изпълнението до публиката чрез всякакви средства без излъчването по безжичен път по начин, даващ възможност на публиката да го слуша и/или гледа;

6. (изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., доп., бр. 77 от 2002 г., бр. 99 от 2005 г., изм., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) "ползватели на произведения" са физическите и юридическите лица, като издателства, театри, организатори на концерти, радио- и телевизионни организации, предприятия, които осъществяват обществени електронни съобщителни услуги чрез електронна съобщителна мрежа за разпространение на български или чуждестранни радио- или телевизионни програми, заведения за обществено хранене и забава, продуценти на звукозаписи, филмови продуценти, доставчици на съдържание в Интернет и други, които довеждат произведението до знанието на читателите, зрителите и слушателите пряко или чрез други лица - разпространители;

7. (изм. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) "звукозаписване" е фиксирането върху траен материален носител на поредица от звуци по начин, позволяващ тяхното възприемане, възпроизвеждане, излъчване по безжичен път или предаване чрез кабел или друго техническо средство;

8. "звукозапис" е резултатът от звукозаписването;

9. (изм. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) "произведения на архитектурата" са проекти на сгради и съоръжения, устройствени планове и схеми, утвърдени по реда на действащото законодателство, сгради и други съоръжения и елементи от тях, трайните обекти на синтеза на архитектурата с другите изкуства, както и оформленията на интериори с траен характер, регистрирани от организацията по чл. 40;

9а. (нова - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) "преработка на архитектурен проект" е приспособяването или използването му за създаване на нов проект и внасянето в него на всякакъв вид промени;

9б. (нова - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) "преработка на произведение на архитектурата" е неговото пристрояване, надстрояване, преустройство и промяна на предназначението му;

10. (нова - ДВ, бр. 10 от 1998 г., изм., бр. 28 от 2000 г.) "декодиращо средство" е всяко устройство, апарат, механизъм или декодираща карта, които са конструирани или специално приспособени, за да позволяват самостоятелно или в комбинация помежду си достъп до кодиран сигнал във вида му отпреди кодирането;

11. (нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) "кодиран сигнал" е всеки радио- и телевизионен сигнал, излъчван, предаван, преизлъчван и препредаван чрез каквито и да са технически средства, чиито характеристики са умишлено изменени с цел да се ограничи достъп до него само за определена аудитория;

12. (нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г., отм., бр. 99 от 2005 г.);

13. (нова - ДВ, бр. 77 от 2002 г.) "база данни" е съвкупност от самостоятелни

произведения, данни или други материали, подредени систематично или методично и индивидуално достъпни по електронен или друг път; компютърните програми, използвани за създаването или функционирането на бази данни, записите на отделно аудио-визуално, литературно или музикално произведение, както и събирането на звукозаписи с музикални изпълнения върху компактдиск не са база данни по смисъла на този закон;

14. (нова - ДВ, бр. 77 от 2002 г.) "технически средства за защита" са всякаква технология, устройство или съставна част, които при обичайното им използване могат да попречат или да ограничат неразрешени от носителя на закриляно от този закон право действия по отношение на произведения или други обекти, защитени от този закон, ако чрез тези средства използването на такъв обект може да се контролира от носителя на правото чрез код за достъп, замъгляване или друго изменение на обекта или механизъм за контрол върху копието;

15. (нова - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) "наем на обекти на закрила" е предоставяне за ползване за определен период от време, за пряка или непряка икономическа изгода;

16. (нова - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) "заем на обекти на закрила" е предоставяне за ползване за определен период от време, не за пряка или непряка икономическа изгода, когато това се извършва чрез публично достъпни заведения; не е заем по смисъла на този закон:

а) предоставянето на произведения или други обекти на права по този закон, без те да напускат помещенията на заемащото заведение или между отделни публично достъпни заведения;

б) (изм. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) предоставянето на звукозаписи или филмови копия за целите на тяхното законно използване;

в) предоставянето на произведения на изобразителното изкуство и фотографски произведения за публично показване;

17. (нова - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) "професионални защитни организации на правноносителите" са неправителствени организации, чиято членска маса се състои изцяло или предимно от носители на авторски или сродни на тях права и които съгласно устава си са оправомощени от своите членове да защитават техните права срещу нарушаването им, както и юридическите лица, които представляват в страната международна организация с такъв характер;

18. (нова - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) "преработка на произведение" е изменението му с оглед създаването на ново, производно на него произведение, в т. ч. приспособяването му към друг жанр, както и внасянето на всякакъв вид промени в него;

19. (нова - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) "трети държави" са държави, които не са държави - членки на Европейския съюз, или не са държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство;

20. (нова - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) "информационни носители" са самостоятелни носители, предназначени преимуществено върху тях да бъдат съхранени обекти на авторското право и сродните му права и даващи възможност с помощта на подходящи технически средства тези обекти да бъдат след това възприемани слухово или визуално.

§ 3. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г., доп., бр. 99 от 2005 г., изм., бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Дадените по § 2 определения се отнасят съответно и за обектите по чл. 72 и по глава единадесета "а".

§ 4. (1) Всеки екземпляр на произведение на изобразителното изкуство, върху който стои

саморъчно поставен подпис на автора, се счита за оригинал. Броят на оригиналите се определя от автора и се обявява по подходящ начин при първото разгласяване на произведението, като не подлежи на последващо изменение. Всеки екземпляр трябва да носи пореден номер.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 99 от 2005 г.).

§ 5. (1) (Доп. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Размерите на възнагражденията, дължими на носителите на авторско и сродните му права, за използване на техни произведения, изпълнения, звукозаписи, записи на филми или други аудио-визуални произведения и радио- и телевизионни програми, се определят по договор между правоимащите и ползвателите.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) Когато използването се договаря чрез организация за колективно управление на права, размерът на възнаграждението се определя по споразумение между нея и ползвателите или техните сдружения, при условията на чл. 40е.

§ 5а. (Нов - ДВ, бр. 77 от 2002 г., отм., бр. 74 от 2005 г.).

§ 5б. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2005 г., в сила от 1.01.2007 г.) Разпоредбите на този закон, които се отнасят до държавите - членки на Европейския съюз, се прилагат и за другите държави от Европейското икономическо пространство.

§ 5в. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2005 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 73 от 2006 г.) Министерството на културата съвместно с Министерството на вътрешните работи, Министерството на правосъдието, Агенция "Митници" и Патентното ведомство и други ведомства, определени от Министерския съвет, изграждат и поддържат Национална система за обмен на информация в областта на авторското право и сродните му права и индустриалната собственост, която осигурява осъществяването на взаимодействие и обмен на данни, свързани със защитата на права върху произведения, обекти по чл. 72 и обекти на индустриална собственост.

(2) Управлението, контролът и използването на системата по ал. 1 се извършват по ред, определен от Министерския съвет.

(3) Средствата за внедряване, поддържане, експлоатация и развитие на системата се осигуряват от бюджетите на ведомствата по ал. 1.

§ 5г. (Нов – ДВ, бр. 21 от 2014 г.) Този закон въвежда изискванията на Директива 2011/77/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 27 септември 2011 г. за изменение на Директива 2006/116/ЕО за срока на закрила на авторското право и някои сродни права (ОВ, L 265/1 от 11 октомври 2011 г.).

§ 5д. (Нов – ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Този закон въвежда изискванията на Директива 2012/28/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно някои разрешени начини на използване на осиротели произведения (ОВ, L 299/5 от 27 октомври 2012 г.).

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 6. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) Този закон се прилага и за произведенията, -

изпълненията, звукозаписите, радио- и телевизионните програми, създадени или осъществени преди влизането му в сила, ако не са изтекли предвидените срокове на закрила.

(2) Авторските права, придобити до влизането в сила на този закон, се запазват.

§ 7. Авторите на литературен текст, който е бил използван без тяхно съгласие на основание чл. 7, буква "б" от Закона за авторското право от 1951 г. за свързване с музикално произведение, не могат да се противопоставят на по-нататъшното използване на музикалното произведение заедно с този текст, ако то е било вече разгласено с него.

§ 8. (1) Прекратява се дейността на Агенцията за авторско право.

(2) Имуществото на Агенцията за авторско право преминава към Министерството на културата.

(3) Министерският съвет определя условията и реда за разпределението на имуществото на Агенцията между организациите по чл. 40 от този закон.

§ 9. Този закон отменя:

1. Закона за авторското право (обн., Изв., бр. 92 от 1951 г.; попр., бр. 10 от 1952 г.; изм. и доп., бр. 55 от 1956 г.; изм., ДВ, бр. 35 от 1972 г. и бр. 30 от 1990 г.).

2. **Член 270** до 278 от Закона за задълженията и договорите (обн., ДВ, бр. 275 от 1950 г.; попр., Изв., бр. 2 от 1951 г.; изм., бр. 69 от 1951 г., бр. 92 от 1952 г.; ДВ, бр. 85 от 1963 г., бр. 27 от 1973 г., бр. 16 от 1977 г., бр. 28 от 1988 г., бр. 30 от 1990 г. и бр. 12 от 1993 г.).

§ 10. Законът влиза в сила от 1 август 1993 г.

§ 11. Изпълнението на този закон се възлага на Министерския съвет.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА
към Закона за изменение и допълнение на
Закона за авторското право и сродните му права

(ДВ, бр. 10 от 1998 г.)

§ 4. (Отм. - ДВ, бр. 28 от 2000 г.).

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за деноминация на лева

(ДВ, бр. 20 от 1999 г., доп., бр. 65 от 1999 г., в сила от 5.07.1999 г.)

.....
§ 4. (1) (Доп. - ДВ, бр. 65 от 1999 г.) С влизането в сила на закона всички числа в стари левове, посочени в законите, влезли в сила преди 5 юли 1999 г., се заменят с намалени 1000 пъти числа в нови левове. Замяната на всички числа в стари левове с намалени 1000 пъти числа в нови левове се прилага и за всички закони, приети преди 5 юли 1999 г., които са влезли или ще влязат в сила след 5 юли 1999 г.

(2) Органите, приели или издали подзаконовни нормативни актове, влезли в сила преди 5

юли 1999 г. и в които има числа в левове, да направят произтичащите от този закон изменения в тях така, че измененията да се прилагат от датата на влизането в сила на закона.

.....
§ 7. Законът влиза в сила от 5 юли 1999 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
към Закона за изменение и допълнение
на Закона за авторското право и сродните му права

(ДВ, бр. 28 от 2000 г., в сила от 5.05.2000 г., доп.,
бр. 107 от 2000 г., бр. 99 от 2005 г., в сила от 10.01.2005 г.)

§ 51. (1) Този закон се прилага и за произведенията и обектите по чл. 72, създадени или осъществени преди влизането му в сила, ако не са изтекли предвидените в него срокове за закрила.

(2) Носителите на права не могат да предявяват претенции по повод използвания, станали по време, когато срокът на закрила на тези права е бил изтекъл по смисъла на действащия по това време закон.

(3) (Нова - ДВ, бр. 107 от 2000 г.) Носители на авторско право върху филми и други аудио-визуални произведения, създадени преди влизането в сила на Закона за авторското право и сродните му права, са лицата по чл. 62, ал. 1.

(4) (Нова - ДВ, бр. 107 от 2000 г.) Лицата, носители на авторско право върху филми, на основание чл. 16, ал. 1 от отменения Закон за авторското право от 1951 г. се ползват само от правата по глава десета "а".

(5) (Нова - ДВ, бр. 107 от 2000 г., доп., бр. 99 от 2005 г.) Продуцентските права по глава десета "а" на лицата по ал. 4 върху филмите, произведени от Държавно предприятие (Главна дирекция, Държавно обединение, Творческо-стопанско обединение) "Българска кинематография", Студия за игрални филми "Бояна", Студия за анимационни филми "София" и Студия за научно-популярни и документални филми "Време", преминават към Националния филмов център.

(6) (Нова - ДВ, бр. 107 от 2000 г.) Лицата, носители на продуцентски права върху филми съгласно ал. 4 и 5, могат да използват тези филми без договор със съответните носители на авторски права в срок до 1 юли 2001 г., като им дължат възнаграждение за всяко използване в размер, определен и платим по договаряне чрез съответната организация за колективно управление на авторски права.

.....
§ 53. Навсякъде в закона думите "министерството, отговарящо за културата" се заменят с "Министерството на културата".

§ 54. (1) Законът влиза в сила един месец след обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на § 8, който влиза в сила от 1 януари 2001 г.

(2) Министерският съвет приема наредбата по § 8 в шестмесечен срок от влизането на закона в сила и се прилага от 1 януари 2001 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
към Закона за изменение и допълнение на Закона за авторското право и сродните
му права

(ДВ, бр. 77 от 2002 г., в сила от 1.01.2003 г.)

§ 38. (1) Разпоредбите на чл. 93в се прилагат и по отношение на базите данни или частите от тях, чието създаване е завършено преди влизането в сила на този закон, ако не са изтекли сроковете по чл. 93з.

(2) Носителите на правата по чл. 93в не могат да предявяват претенции относно действия, - извършени преди влизането в сила на този закон. -

§ 39. (В сила от 9.08.2002 г.) Министерският съвет приема наредбите по § 14 и § 37, т. 2 в - срок 1 януари 2003 г. -

§ 40. Законът влиза в сила от 1 януари 2003 г., с изключение на § 39, който влиза в сила от - деня на обнародването на закона в "Държавен вестник". -

ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за авторското право и сродните му права - (ДВ, бр. 99 от 2005 г., в сила от 10.01.2006 г.) -

..... -
§ 56. Навсякъде в закона думите "Министерството на културата и туризма" се заменят с - "Министерството на културата". -

Преходни и заключителни разпоредби -

§ 57. (1) Разпоредбите на § 1, относно чл. 6, и на § 21, относно чл. 72б, се прилагат и за - произведенията и обектите по чл. 72, създадени или осъществени преди влизането в сила - на този закон. -

(2) Разпоредбите на § 4, относно чл. 20, и на § 5, относно чл. 20а, се прилагат за - препродажби, станали след влизането в сила на този закон. -

§ 58. (1) Продажба или друга сделка, извършена на територията на държава - членка на - Европейския съюз, извън Република България преди влизането в сила на § 3, т. 1 не води - до прекратяване на правото на разпространение по чл. 18а, ал. 1. -

(2) Искания, основаващи се на разпоредбите на § 37, относно чл. 94а, и на § 38, относно чл. - 95, могат да бъдат предявявани, ако устните състезания в първата инстанция не са - приключили до влизането в сила на този закон. -

(3) Разпоредбите относно доказателствата и условията за тяхното допускане по чл. 95в и - 95г се прилагат и по отношение на факти, възникнали преди влизането в сила на този - закон. -

§ 59. Административните и административнонаказателните производства, образувани до - влизането в сила на този закон, се приключват по досегашния ред. -

..... -
§ 62. Законът влиза в сила един месец след обнародването му в "Държавен вестник", с - изключение на: -

1. параграф 12, който влиза сила 6 месеца след обнародването на закона в "Държавен - вестник"; -

2. параграф 3, т. 1, § 34, § 46, § 47 - относно чл. 99а, ал. 2, § 48 - 52 и § 54, т. 4, които - влизат в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република - България към Европейския съюз. -

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
към Закона за изменение и допълнение
на Закона за авторското право и сродните му права

(ДВ, бр. 25 от 2011 г., в сила от 25.03.2011 г.) -

§ 42. (1) Организации за колективно управление на авторски или сродни на тях права, -

които до влизането в сила на този закон са били регистрирани в Министерството на културата по реда на чл. 40 и в периода след 1 януари 2005 г. са събирали, разпределяли и изплащали възнаграждения за носителите на права, подават заявление да се пререгистрат по реда по чл. 40б, ал. 2 в срок до три месеца от влизането в сила на този закон. Към заявлението се прилагат документите по чл. 40б, ал. 2, т. 2 - 11 и по чл. 40д, ал. 1, т. 1, 3, 4 и 5.

(2) Организациите по ал. 1 продължават дейността си до издаване на удостоверение за регистрация или отказ за регистрация. Организации, регистрирани съгласно чл. 40 за събиране на компенсационни възнаграждения по реда на чл. 26, подават заявление за регистрация заедно с документите по ал. 1, изречение второ в предвидения в ал. 1 срок, без да преустановяват дейността си.

(3) Организации за колективно управление на авторски или сродни на тях права, които до влизането в сила на този закон са били регистрирани в Министерството на културата съгласно чл. 40 и не отговарят на изискванията на ал. 1, изречение първо, преустановяват дейността си по колективно управление на авторски и сродни права от датата на влизането в сила на този закон. В тези случаи чл. 40в, ал. 4 се прилага съответно.

§ 43. Организациите за колективно управление на права, които са регистрирани по реда на § 42, изпращат за утвърждаване на министъра на културата предложение за размерите на събираните от тях възнаграждения по чл. 40е в срок до два месеца след получаване на удостоверението за регистрация.

§ 44. Министърът на културата в срок до един месец от влизането в сила на този закон създава регистъра по чл. 40г.

§ 45. Уговорените между организациите за колективно управление на права и ползватели възнаграждения преди утвърждаване размерите на съответните възнаграждения по реда на чл. 40е не могат да бъдат оспорвани само за това, че не се базират на размери на възнаграждения, утвърдени по реда на този закон.

.....
§ 48. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

ПРЕХОДНИ РАЗПОРЕДБИ **към Закона за изменение и допълнение на** **Закона за авторското право и сродните му права**

(ДВ, бр. 21 от 2014 г.) -

§ 19. (1) Разпоредбата на чл. 27, ал. 3 се прилага за музикални произведения с текст и за музикалнодраматични произведения, в които към 1 ноември 2013 г. музиката или текстът, - или и двете се ползват със закрила поне в една държава – членка на Европейския съюз, - както и за тези, създадени след тази дата, като правата, придобити от трети лица преди 1 ноември 2013 г. във връзка с използването на тези произведения, се запазват. -

(2) Разпоредбите на чл. 77, 77а, 82 и 89 се прилагат и за записаните изпълнения и звукозаписите, по отношение на които правата на артистите-изпълнители и продуцентите са били в сила към 1 ноември 2013 г., както и за изпълненията и звукозаписите, направени след тази дата.

§ 20. Разпоредбите на чл. 40б се прилагат и по отношение на всички висящи производства по регистрация, съответно пререгистрация.

§ 21. (1) Договори, предвиждащи отстъпване на правото за използване на изпълнение по

реда на чл. 76, сключени преди 1 ноември 2013 г., продължават да бъдат в сила и след момента, в който съгласно досегашния чл. 82 правата на артиста-изпълнител престават да се ползват от правна закрила, освен ако договърът съдържа изрични ясни указания за противното.

(2) Договори за прехвърляне или преотстъпване на права, по които изпълнител има право на периодични плащания, сключени преди 1 ноември 2013 г., могат да бъдат изменени по взаимно съгласие на страните след петдесетата година от законното публикуване на звукозаписа, или ако той не е бил публикуван – след петдесетата година от неговото законно публично съобщаване.

§ 22. Организацияте, вписани в регистъра по чл. 40г до влизането в сила на този закон, предоставят в срок до три месеца от влизането му в сила актуална информация по чл. 40г, ал. 2, т. 4а и по чл. 40д, ал. 1, т. 2 и 3.

§ 23. Организации за колективно управление на авторски или сродни на тях права, които продължават дейността си на основание § 42, ал. 2 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за авторското право и сродните му права (ДВ, бр. 25 от 2011 г.) без удостоверение за регистрация или извън обхвата на получената регистрация, преустановяват тази си дейност от датата на влизане в сила на този закон.

ПРЕХОДНА РАЗПОРЕДБА **към Закона за допълнение** **на Закона за авторското право и сродните му права**

(ДВ, бр. 14 от 2015 г.)

§ 4. Разпоредбите на глава седма, раздел VIII се прилагат за всички осиротели произведения и звукозаписи по смисъла на чл. 71б, ал. 2, които се ползват от правна закрила към 29 октомври 2014 г. или след тази дата. Правата, свързани с тези обекти, придобити преди тази дата, се запазват.

Приложение

към чл. 71г, ал. 2

(Ново – ДВ, бр. 14 от 2015 г.)

Списък на минимум източниците

1. за публикувани книги:

- а) законоустановеното депозиране на произведения, библиотечни каталози и списъци с форми на имената, поддържани от библиотеки и други институции; -
- б) сдруженията на издателите и на авторите;
- в) съществуващи бази данни и регистри, WATCH (Writers, Artists and their Copyright Holders – Писатели, артисти и носители на авторско право за тях), ISBN (International Standard Book Number – Международен стандартен номер на книгата), и бази данни за отпечатаните книги; -
- г) базите данни на съответните организации за колективно управление на права, по-

- специално на организациите за управление на правата за възпроизвеждане; -
- д) източници, които обединяват повече на брой бази данни и регистри, включително VIAF (Virtual International Authority Files – Виртуални международни списъци с форми на имената) и ARROW (Accessible Registries of Rights Information and Orphan Works – Достъпни регистри с информация за права и осиротели произведения); -
2. за вестници, списания, специализирани и периодични издания: -
- а) ISSN (International Standard Serial Number – Международен стандартен сериен номер) за периодични издания; -
- б) индекси и каталози от библиотечни фондове и колекции;
- в) законоустановено депозиране на произведения;
- г) сдружения на издателите, на авторите и на журналистите; -
- д) базите данни на съответните организации за колективно управление на права, включително на организациите за управление на правата за възпроизвеждане; -
3. за визуални произведения, включително произведения от областта на изящните изкуства, фотографията, илюстрацията, дизайна, архитектурата, за скици на последните и други такива произведения, поместени в книги, специализирани издания, вестници и списания, или други произведения: -
- а) източниците по т. 1 и 2;
- б) базите данни на съответните организации за колективно управление на права, по-специално на визуални произведения, включително на организациите за управление на правата за възпроизвеждане; -
- в) базите данни на фотографски агенции, когато е приложимо;
4. за аудио-визуални произведения и звукозаписи: -
- а) законоустановеното депозиране на произведения;
- б) сдруженията на продуцентите;
- в) базите данни на институциите за съхраняване на филмово или звукозаписно наследство и националните библиотеки; -
- г) базите данни със съответните стандарти и идентификатори, като ISAN (International Standard Audiovisual Number – Международен стандартен номер на аудио-визуално произведение) за аудио-визуалните материали, ISWC (International Standard Music Work Code – Международен стандартен код на музикално произведение) за музикални произведения и ISRC (International Standard Recording Code – Международен стандартен код на звукозапис) за звукозаписи; -
- д) базите данни на съответните организации за колективно управление на права, по-специално на автори, изпълнители, продуценти на звукозаписи и на аудио-визуални произведения; -
- е) имената на спомогналите за създаването на произведението лица и друга информация, посочена на опаковките на произведенията; -
- ж) базите данни на други съответни сдружения, представляващи конкретни категории носители на права. -